

Halfdan Kjerulf: *Dagbok 1840*

Utgitt ved Jorid Nordal Baumann og Margrethe Støkken Bue

NB kilder 5:2

Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no, Oslo 2015

ISBN: 978-82-7965-246-5 (digital utgave, bokselskap.no),

978-82-7965-247-2 (epub), 978-82-7965-248-9 (mobi)

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Halfdan Kjerulf

Dagbok 1840

Utgitt ved Jorid Nordal Baumann og Margrethe Støkken Bue

NB kilder 5:2

Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no

Oslo 2015

[Innledning](#)

[Prinsipper for utvalg og transkripsjon](#)

[Reisejournal. 4.](#)

[Museet i Versailles](#)

[Anna Thillon](#)

[Louis Napoleon i Boulogne](#)

[De sidste Dage i Frankrig.](#)

[Den restaurerede Opera. Les Martyrs og Les Huguenots](#)

[Slutning.](#)

[Indhold.](#)

Innledning

Norsk komponist av internasjonalt format

Halfdan Kjerulf, født 17. september 1815, var den første store, norske komponisten, men også den første norske komponisten av internasjonalt format. Han hadde stor betydning for Rikard Nordraak, Edvard Grieg og andre komponister utover på 1800-tallet som bygde videre på det Kjerulf grunnla. Flere av hans verker ble gitt ut i Tyskland, og de ble framført i Sverige, Danmark og Frankrike.

Studier og opphold bl.a. i København, Leipzig og Paris ga ham kjennskap til europeiske strømninger i kunst og musikk, men norsk folkemusikk inspirerte ham også. Kjerulf kombinerte nasjonale og europeiske elementer i sine komposisjoner, bl.a. arrangerte han norsk folkemusikk for klaver. Han skapte den norske romansen og det norske romantiske, lyriske klaverstykket, og han la grunnlaget for mannskorsangen i Norge. Sanger som «Syng, syng nattergal du», «Brudedefærd i Hardanger», «Synnøves sang» og «Ingrids vise» er velkjente for mange.

Kjerulf virket ved siden av komponeringen som dirigent, klaverlærer, redaktør, journalist og musikk-kritiker i Christiania. Bl.a. var han den første dirigenten til Den norske Studentersangforening, og Agathe Backer Grøndahl tok klavertimer hos ham. Hans virksomhet som journalist, flittig brevskriver og dagbokforfatter gir innblikk i hans liv og samtid.

I dagbøkene skrev Kjerulf om at han var «haardt plaget af Hoste». Han led av tuberkulose i mange år, og døde i en alder av 52 år den 11. august 1868.

Dagboka fra 1840 ([Ms 8° 868](#))

Halfdan Kjerulf var i gang med jusstudier da tuberkulose forhindret ham fra å ta avsluttende eksamen. Han trengte en rekreasjonsreise for å komme seg. Han skrev dagbok fra denne reisen sommeren 1840, og dette er den andre dagboken som vi kjenner til. Turen gikk til Paris, og dette oppholdet ga Kjerulf nye krefter og betød mye for hans musikalske utvikling. Han gikk på konserter, operaer,

teater og besøkte gallerier, noe han skriver utførlig og mye om i dagboka. Musikken, utøverne og kunstnerne blir kommentert og vurdert, sangeren Anna Thillon har «forhexet» ham, han blir kjent med samtidsmusikk, slik som Hector Berlioz om hvem han skriver: «men saa blev han mig atter saa vildtflyvende og ufattelig at jeg kunde faae til Hensigt at springe op i Orchestret og spørge Manden om han var afsindig».

Om utgivelsesprosjektet

Nasjonalbiblioteket ønsker å utgi Halfdan Kjerulfs dagbøker og reisejournaler i sin helhet som nedlastbare e-bøker i serien NB kilder. Dagbøkene gir et unikt innsyn i Halfdan Kjerulfs liv og Christianias og Norges musikkliv og kulturhistorie. Reisejournalene gir oss dertil unike innblikk i europeisk kunst, kultur og historie.

Planen er å utgi alle Halfdan Kjerulfs dagbøker i Nasjonalbibliotekets eie. I første omgang utgis dagbøkene for 1833, 1840 og 1850. De andre dagbøkene er planlagt utgitt kronologisk fremover med ca. to utgivelser i året. Fordi det er til dels store sprang i tid mellom de bevarte dagbøkene blir de utgitt hver for seg i kronologisk rekkefølge.

Deler av dagbøkene har tidligere blitt publisert. Wladimir Moe utga i 1917 dagboka fra 1833 og utdrag fra dagbøkene 1840 og 1850. I 1990 ble dagbøkene fra 1833, 1840, 1850 og 1851 utgitt av Nils Grinde, Øyvind Norheim og Børre Qvamme.

Utgangspunktet for den aktuelle utgivelsen er Nils Grindes transkripsjoner gjort i perioden 1988–2009. Vi har vært så heldige å få bruke disse transkripsjonene som grunnlag for vår utgivelse, og transkripsjonene har blitt redigert slik at de samsvarer med de generelle prinsippene som ligger til grunn for utgivelser i NB kilder. Grinde skrev ut forkortelser, endret i tegnsetting og rettet skrivefeil. I denne utgaven i NB kilder er derimot Kjerulfs egen skrivemåte beholdt. Prinsippene for utgivelsen av dagbøkene er beskrevet nøyere her: «Prinsipper for utvalg og transkripsjon».

De tre første dagbøkene er tilrettelagt og korrekturlest ved utgiverne, Jorid Nordal Baumann og Margrethe Støkken Bue. Børge Nordbø har konvertert

Grindes Word-fil til XML, og i denne utgaven har han også lest korrektur.

Utgiverne vil særlig takke Mette Refslund Witting for råd i edisjonsfilologiske spørsmål. En stor takk til redaktør i Bokselskap.no, Ellen Nessheim Wiger, som har bistått med gode råd og stor tålmodighet.

Om materialet og redigeringen

I Nasjonalbiblioteket er det bevart 19 dagbøker, men man regner med at det også har eksistert dagbøker for de årene som mangler, til sammen 17 stykker. Årene de bevarte dagbøkene dekker er: 1851, 1852, 1854, 1856, 1857, 1859, 1860, 1862, 1863, 1864–65, 1866–67, 1868. I tillegg er det reisejournaler fra årene 1860, 1865 og 1867. Dagbøkene og reisejournalene er fordelt på 17 hele bøker, ett sett med løsblad (1833) og en del av en dagbok (1840). To av dagbøkene går over to kalenderår (1864–65 og 1866–67). Dagbøkene og reisejournalene ble gitt som gaver til Nasjonalbiblioteket (dengang Universitetsbiblioteket) i tre omganger: Dagbøkene fra 1833, 1840 og 1850 ble gitt av Carl Kjerulf i 1929, dagbøkene fra perioden 1851–1868 av Halfdan Kierulf i 1978, og reisejournalene fra 1860, 1865 og 1867 av Christian F. Kierulf i 1988.

Arbeidet med Halfdan Kjerulfs dagbøker har budt på noen problemstillinger. Selv om Halfdan Kjerulfs håndskrift er relativt lettlest, er det en del variasjoner i nøyaktighet, blekk og kvalitet på pennesplitt og papir. Til tross for stort tidsspenn er dagbøkene på mange måter svært like, men det kan synes som det er en klarere struktur og mer ryddig håndskrift etter som årene går.

Rettskrivningen i dagbøkene følger ikke alltid datidens norm. Det er mye skrivefeil, slurv og forglemmelser: Ordet «gjorde» staves både «giorde» og «gjerne», det samme gjelder andre gj-ord. Det varierer mellom «Propheten» og «Profeten», forkortelsen for «Slesvig-Holstein» varierer med «Sl.H.», «Sles.-Holst.», «Schl.H.». Ord og navn staves tidvis feil, ord utelates og ord gjentas, ord strykes ut og legges til. Parenteser startes uten å avsluttes, tekst markeres med ulike understrekninger. Det settes punktum før en setning er slutt, og det varierer mellom enkelt (.) og dobbelt (:) punktum. Ordenstall skrives på en rekke ulike måter, med og uten punktum etter tallet, med og uten hevet endelse og med og uten d, d., den før dato. Stor eller liten forbokstav i substantiv varierer. Alt dette

gjengis slik Kjerulf selv skrev det.

Noen av dagbøkene er paginert, andre er ikke. Enkelte dagbøker har feil paginering, og i dagboka fra 1840 er første side paginert 69. Siden dette er dagbøker, og dermed har naturlige skiller i teksten ved skifte av dato, er det ikke gjengitt eller lagt til paginering.

Flere av dagbøkene er almanakker med innlagte notatsider. Almanakksidene er tidvis notert på og alle disse sidene gjengis som faksimiler for å yte dem rettferdighet. Det samme gjelder regnskap, elevlister, timeplaner, lister over musikkverk og forestillinger.

Dagbøkene er nærmere 200 år gamle, og inneholder derfor ord og uttrykk som ikke er i bruk i moderne norsk/dansk, og omtaler personer, steder og hendelser som ikke er allmennkunnskap i dag. Mengden av slike ord og navn er så stor at det ikke er lagt inn kommentarer eller noter. Mange av personene er identifisert eller forsøkt identifisert i Grindes transkripsjon, som kan sees på i Nasjonalbiblioteket.

Litteratur

Moe, Wladimir (1917): *Halfdan Kjerulf. Af hans efterlatte papirer 1831–1847*. Jacob Dybwads Forlag, Kristiania.

Moe, Wladimir (1918): *Halfdan Kjerulf. Af hans efterlatte papirer 1847–1868*. Jacob Dybwads Forlag, Kristiania.

Grinde, Nils, Ø. Norheim og B. Qvamme (1990): *Halfdan Kjerulfs dagbøker*. Bind 1. Oslo.

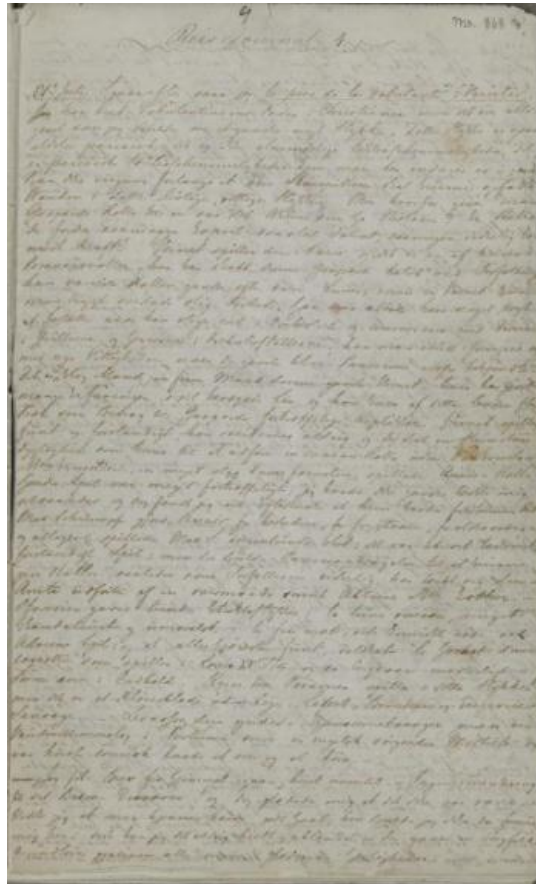
Grinde, Nils (2003): *Halfdan Kjerulf. Nordmann og europeer: En komponist og hans tid*. Musikk-Husets Forlag A/S, Oslo.

Qvamme, Børre (2010): [*Halfdan Kjerulf og operaen*](#)

Prinsipper for utvalg og transkripsjon

1. Alle dagbøker og reisejournaler som befinner seg i Nasjonalbiblioteket, tas med i denne publiseringen. De utgis kronologisk.
2. Transkripsjonen er nøyaktig og bokstavrett, det vil si at Halfdan Kjerulfs rettskrivning er beholdt. Skrivefeil er ikke rettet. Dette gjelder også manglende parenteser og anførselstegn.
3. Regnskap, elevlister, elevtimeplaner og teater- og konsertlister transkriberes ikke, men gjengis som faksimiler.
4. Håndskriften er lett å lese. Noen tvil kan likevel forekomme, og slurvete bokstaver og ord er derfor transkribert velvillig ut fra sammenhengen. Det har i noen tilfeller vært nødvendig å markere usikker lesning med spisse klammer < >, og helt uleselig tekst markeres slik: <...>.
5. I noen tilfeller er det vanskelig å avgjøre om en bokstav er stor eller liten. Det gjelder spesielt d/D, m/M og k/K. Her velges den form som følger normen.
6. Tekst som er strøket, er markert med gjennomstreking.
7. Tilføyd tekst gjengis som plassert i originalen, over eller under linjen.
8. Når tekst er rettet ved at noe er skrevet oppå noe annet slik at opprinnelig tekst er dekket, transkriberes den sist skrevne teksten, mens den opprinnelige gjengis i note.
9. Tekst som er understreket eller uthevet på annet vis, gjengis med kursiv, og det skjernes ikke mellom typografisk og retorisk utheving.
10. Bindestrek som ser ut som =-tegn gjengis som vanlig bindestrek.
11. m/n med nasalstrek (liten strek over bokstaven) gjengis med mm/nn.
12. Krøllestreker og andre markeringer i marginen er utelatt.
13. Ord delt ved linjeslutt uten bindestrek gjengis stilltiende som ett ord.
14. Ulike former for avsnittsmarkering gjengis så nært opptil originalen som mulig.
15. Sideskift er ikke markert, og gjentakelse av dato ved sideskift er ikke tatt med.
16. Paginering er ikke gjengitt eller lagt til.
17. Dobbeltpunktum (:) gjengis som kolon.

18. Senere endringer eller tilføjelser gjort med annen hånd, transkriberes ikke.

Reisejournal. 4.

31te Juli. Igaarftes saae jeg «*Le père de la debutante*» i «*Varietés*». Jeg har seet Debutantindens Fader i Christiania men det var alligevel som jeg skulde see et ganske nyt Stykke. Dette Stykke er ogsaa aldeles parisisk; det er ikke almindelige Coulissehemmeligheder, det er parisiske Coulissehemmeligheder som man her indvier os i; man kan ikke engang forlange at vore Skuespillere skal kunne opfatte Aanden i dette livlige, vittige Stykke. Men hvorfor giver man Gaspards Rolle til en saa slet Akteur som Hr Nielsen? En Rolle d. fordrer saamegen Esprit, saa stort Talent, saamegen virkelig komisk Kraft! *Vernet* spiller den i Paris og det er en af hans Bravourroller; han har skabt denne Gaspard halvt med Forfatterne og han varierer Rollen ganske efter sine Luner; men en *Vernet* kan man trygt overlade slig Frihed. Han maa altid have noget nyt

at fortælle naar han stiger ned i Orchestret og converserer med damerne i Grillerne og Herrerne i Orchesterstallerne; han maa altid forsyne sig med nye Vittigheder naar de gamle blive Pariserne altfor bekjendte. Det er ^{en} klog Mand, en fiin Mand denne gamle Vernet – han har gjort mange Erfaringer i sit bevægede Liv og han kan af dette levere flere Træk som Bidrag til Gaspards fortræffelige Replikker. Vernet spiller fiint og forstandigt, han overdriver aldrig og der skal en Kunstner dygtighed som hans til at udføre en saadan Rolle uden Overdrivelser. Mlle Ernestine, en meget styg Dame forresten, spillede Anaïs's Rolle. Hendes Spil var meget fortræffeligt; jeg havde ikke ganske tænkt mig det saaledes og dog fandt jeg ved Eftertanke at hun havde fuldkommen Ret. Mad Schrupf gjorde Anaïs for beskeden, for frygtsom, for elskværdig – og alligevel spillede Mad S: ingenlunde slet; det var et ret tænksomt, forstandigt Spil; men der skulde Pariseropdragelse til at kunne give Rollen saaledes som Forfatteren virkelig har Tænkt sig den – Anita udførtes af en overmaade smuk Aktrise Mlle Esther. – Iforveien gaves trende Etaktsstykker: la lune rousse, meget skandaleust og umoralsk; le fin mot, ret komiskt især ved Adriens Spil; og et allerkjæreste fiint, delikat «le Hochet d'une coquette» som spiller i Louis XV' Tid og er ligesaa mesterligt i Form som i Indhold. Kun tre Personer spille i dette Stykke, men det er Kløverblad uden Lige – Lafont, Brindeau og Eugenie Sauvage. – Levassor, den yndede Chansonnetsanger gav os en Vaudevillemonolog i Costume som en engelsk sørgende Mistress og var høist comisk baade at see og at høre. –

– Jeg fik Brev fra Hjemmet igaar, høist uventet. – Ingen Forandring til det Bedre. Desværre! og dog glædede mig at det ikke var værre. – Vidste jeg at man hjemme havde godt Haab, hvor skulde jeg ikke da fornøje mig her – nu kan jeg det aldrig heelt og ublandet – der gaaer en sorgfuld Grundtone gjennem alle mine Glæder og Herligheder. – –

31.te Juli. Jeg har iaften haft en stor Kunstnydelse og den største efter Robert og Taglioni. Jeg har været hos *Valentino* og hørt *Beethovens Pastoralsymphonie*. O, det var et Tonedigt som gik til Sjelen; det var et Sprog for de Indviede og takket være den gode Natur, som gav mig Evnen til at fatte det. Det var den deiligste Idylle; det var en Følelse af Foraaret midt i den brændende Sommer. Man forlader den kvalme Stad og dens Larm og nyder Landets Ro og Fortryllelse. I en mageløs Scherzo saadan som kun Beethoven kan skrive den,

hører man Landfolkets Jubel og Sang; Uveiret som afbryder den og Gjenforeningen efter Stormen; Sangene tone og Hyrdefløiterne spille, Fuglene akkompagnere med deres Triller, Vandet risler i Bækkene og gennem Trærnes Løvkroner gaaer en lind og sagte Susen. O det er et Foraarsdigt! Men endnu har jeg det ikke ganske inde; jeg maa høre det ofte, ofte. Og hvad kan ogsaa for Øieblikket drage mig bort fra Valentino, saalænge Operaen er lukket og Duprez og Dorus ere stumme – og Anna Thillon endnu ikke er fremtraadt paa Opéra Comique? – Valentino spiller med sit dygtige Orchester i Salle Honoré, benævnt efter Gaden hvori den ligger, lidt vestenfor Rue Castiglione og Vendômepladsen. – Salen er stor og velbygget; Musikken tager sig fortræffeligt ud der. – Orchestret er placeret paa et stærkt opadgaaende Skraaplan og midt i Salen, hvis <Dekorationer> forresten ere simple og kunne ingenlunde maale sig med Musards. Men hos Valentino udføres ogsaa alvorligere Musik og Folk skal her sidde andægtigt paa Bænken og lytte til mens man i Salle Vivienne flagrer omkring som Sommerfugle. Valentino har dog maattet bringe Tidens lette Smag et Offer; han spiller lette Sager <...> mellem de klassiske og serieuse og han ordner sin Concert ialmindelighed saaledes, at han i den 1ste Afdeling giver Overturer og Straussiske Valse, Musardske Quadriller, som i Vivienne, men i den anden Afd: – et større Værk, en Mozartske eller Beethovenske Symphonie. Den kan da gaae, for hvem dette er for tunge Sager. – Mendelssohn-Bartholdys' karakterfulde Overture «Fingalshulen» udførtes den gang i den 1ste Afdeling; Ouv: af Carafas Masaniello og et Par letter dandsende Sager. Entréprisen er som hos Fessy, 1 f^r og for denne – Beethovens Pastoral-symphonie! Man kommer dog let til Alting her i Paris! –

Løvedag d. 1ste August. Jeg har været i «Jardin des plantes» iformiddag med Hr Lieutn Arentz og det er meget trættende! Iaftes hørte jeg atter «L'Opera a la cour» som <udførtes> fortræffeligt paa sine Steder. Ellers har jeg behandlet dette Værk fuldkomment efter Fortjeneste, da jeg første Gang gjorde mig bekendt dermed. – For Anna Thillons Debuts har man valgt Aubers «La Neige» – Hvorfor den? Hvorfor ikke Diavolo, Domino noir, Lestocq, La Fiancée? –

Museet i Versailles

Søndag d. 2^d August Det deiligste Veir har jeg haft idag – og *Versailles* i sin skjønneste Pragt! – Vandene i den store Park, hvilke saa sjeldent springe, bleve idag beundrede af en umaadelig Menneskemasse og Parisere og Fremmede vare den hele Formiddag ilede paa Jernbanen for at see den straalende Forestilling som disse Fontainer gave gratis. – Man maatte gjøre en lang Queue ved Jernbanebureauet paa Place de l'Europe og en endnu længere om Aftenen ved det i Versailles. I Palladset selv hvor Museet har sin Bolig vare Tilskuerne saamange at man næsten ikke kunde bevæge sig fremad i den uendelige Række af Salonner og Gallerier. Jernbanen har trukket Versailles saa nær Paris som Ladegaardsøen ligger vor bedrøvelige Hovedstad; derfor kunde naturligvis ikke Julifesten samtidig feires paa begge Steder; Versailles var dengang i Paris Nu idag var det omvendt; idag var Paris i Versailles og idag havde Versaillaiserne deres Julifest. Kanonerne tordnede og Musikken spillede og i alle Parkens Gange bevægede sig en stor og broget Menneskesværm. Da vi foer hjemad seent om Aftenen afbrændte et Fyrværkeri paa Place d'armes men Dampmaskinerne brød sig Intet om den hele Raketherlighed og vi heller ikke da vi havde seet Noget ganske Andet i Onsdags paa Concordepladsen. Man farer ikke meget hurtigt paa Versaillesjernbanen; det gaaer ret luunt og mageligt; men det gaaer dog for hurtigt til at indgaae Connaissancer paa Veien; før det første Skridt er gjort er man i Versailles; min Landsmand og jeg sad vis-a-vis for en lille Mademoiselle i Wagonen, hun havde spillende Øine og en Mund med et meget indbydende lille Smiil; vi begyndte en lille Samtale – pantomimisk – men saa standsede Wagonen for Versailles's Bureauer. Og paa «Cour de marbre» tabte vi vor Demoiselle afsigte og saae hende ikke siden – Hvad jeg saae i Museet vilde være en Umulighed at fortælle og end umuligere alt hvad jeg kunde have seet. Jeg har min Guide og en levende Erindring og jeg skal holde vel paa begge Dele. Man gaaer træt i denne milelange Række af Kunstværker og historiske Minder; man faaer hverken Tid eller Ro til sine Betragtninger, man kan ikke engang betragte Davids Napoleonsbilleder og Horace Vernets kjække Bataillestykker uden med et flygtigt coup d'oeil. Fremad – fremad! hedder det her og man kommer ikke tilbage til det Sted man engang har vendt Ryggen; her er jo Saameget at see og de rødklædte Betjentes galante Kommando maa man lystre. Dette Musee er et

kolossalt Værk og Louis Philippe tilkommer Æren af dets Grundlæggelse; selv har han som ægte Kunstkjenner ledet den hele Ordning og ledet den med megen Smag og Sands. Det Hele er indrettet efter en stor, næsten altfor stor Plan. Der er ingen stor Mand eller Kvinde, ingen stor Handling i Krig eller Fred som ei her har sit Minde; man har overskredet Landets Grændser og gjort det hele Europa til sit Felt – og det synes mig næsten anmassende. Alt er Stort, Kolossalt; Alle og Enhver kan her skue Alt og for Intet. Nu er ikke Versailles længer Kongernes, Maitressernes og de fordærvede Hoffolks fordævelige Tumbleplads; Nationen regjerer nu i det kongelige Versailles. Hvad vilde nu Louis-atorze sige hvis han kunde reise sig af sin Grav – tempora mutantur! – Og dog maatte den forfængelige Mand føle sig smigret thi man har ikke glemt at reise hans Minder og hans eget Contrafei pranger her i hundrede Udgaver og i alle Stillinger; man væmmes næsten ved alle disse Ludvig-den-Fjortender med Allongeparyk tilhest, tilfods –, tillands, tilvands, siddende, staaende, gaaende, liggende, spisende, sovende, elskende, skjændende – heel og halv, liden og stor; som Feltherre, som Regent, som Cavalier, som Kunstens Mæcen og Kjønnets Tilbeder. Men han har faaet en Rival for hvem hans Allestedsnærværelse maa bøie sig og hans Allongeparyk maa skjælvne, og det er – Napoleon; *han* tager hele vor Interesse i Beslag ved sin store Personlighed og store Bedrifter som de største Kunstnere have forenet sig om at forevige. – Som Lieutenant-colonel fra 1792, som General fra Lodi og Arcole og Pyramiderne, som Consul fra Marengo, som Keiser i Forgrunden paa enhver Bataillescene, som Hovedfiguren i ethvert Tableau altid lige interessant og uforglemmelig. I Salen «1830» seer man Borgerkongen og Mændene fra Julidagene i flere høist udmærkede Tableauer – ogsaa her er Horace Vernet Mesteren. Selv Carl den 10de der krænkede Chartets Hellighed og fik Folkets Foragt, har sin Plads i disse Gallerier; thi de levere Frankrigs Historie og der skal intet Hul være i den. I et fortræffeligt Tableau af Vernet seer man hans skrøbelige Figur med den dumme, aabnede Mund og det matte, døde Blik, siddende paa en deilig Araber, beskuende en Revu over Nationalgarden som han siden troede at have tilintetgjort da den med Et tilintetgjorde ham og hans hele Slægt. Men det er blot Kunstværket man her beundrer, ikke Manden, ikke Handlingen som det afbilder. – Hvor forskjelligt fra den Følelse med hvilken man betragter Scenerne fra Thebens Pyramider, fra Austerlitz, Marengo og Moskwa! – I Salen 1792 hænger et Brystbillede af Bernadotte som Lieutenant-

Colonel – i sin hele ungdommelige Skjønhed med det nobleste Udtryk og de deiligste Øine; han er iført sit Regiments Uniform, hvid med røde Rabatter og har ligesom Bonaparte Pudder i sit mørke Haar. Det er det eneste Billede jeg her saae af vor Konge – i Marechalgalleriet søgte jeg ham forgjæves. – I Portraitgallerierne i den 3^{die} Etage seer man den bekjendte Carl d 12te med Bomben; Catharina d 2^{den}; den store Frederik, Keiser Joseph d. Anden, Dronning Christine og Gustav d 3^{die} med en Mængde andre ikke-franske Notabiliteter. I Statuegallerierne er blandt meget middelmaadigt ogsaa høist deilige Marmorarbejder; især drages man hen til en *Jeanne d'Arc* som er skøn og kunstmæssig som en Canova og en Thorvaldsen og som *Marie af Württemberg*, Louis-Philipps elskelige, desværre altfor tidligt hedengangne Datter har hugget. – Det var en meget begavet Kunstnerinde! For dette Billede staaer Mængden taus og bevæget uden Spot, uden Haan som foran Borgerkongens Portraiter i Salen af 1830. – Kongens Broder, der døde i Revolutionens første Tider, er ogsaa her fremstillet i en deilig Statue, liggende – i døende Stilling –, af en udmærket fransk Billedhugger. fra den nyeste Periode. – Marmorpladsen er prydet med Louis XIV' Eqvesterstatue og kolossale Pedesterstatuer af franske afdøde Helte ligefra Bertrand du Guesclin og den store Condé til Lannes, Massena og Mortier. De ere 12 i Tallet og ere for en Deel flyttede hertil fra Pont de la Concorde. – For den historiske og for Kunstens Interesse har man ogsaa vedligeholdt den mærkværdigste Deel af Slottets Gemakker i den Stand ^{hvori} de vare i deres Glandsperiode – her har man det berygtede Oeuil-de-boeuf, Kongens og Dronningens Soveværelser, Kongens Arbeids-Kammer, Salon d'Hercule, de 'l'Abondance, de Venus, de Diane, de Mars, de Mercure, den herlige Apollosal eller Thronsalen, det store pragtfulde Gallerie des Glaces, Marmortrappen og Capellet. – I Parken støder man ogsaa ved hvert andet Skridt paa forvittrede Statuer af Guder og Gudinder og vandsprudende Neptuner og Amphitriter og Havnympher, paa kostelige Vaser og herlige Fontainer og kunstigt beklippede Indhegninger, duftende Blomsterparketter, skønne Terrasser og tætte, af i lige Linier gjenembrudte Lindeskove. Mellem alle disse Herligheder bevægede sig den livlige Folkemængde og ude paa det store Vandkors var der Folkelege og overalt Jubel og Fryd. – Der var nogle af den kgl Familie ankomne fra St Cloud for at see de

store Vande og især de delige Caskader i Neptuns Bassin – og den store Masse løb til for at see disse Personer. Jeg for min Part var ikke saa heldig og det var igrunden ogsaa det Samme. Kongen havde jeg seet og Resten var mig temmelig ligegyldig. Kl var halv 12 da vi kom til Versailles, den var 9 om Aftenen da vi foer tilbage til Paris hvor vi dog kom lidt vel seent til at kunne blande os mellem de lystige Folk i Tivoli. Trætte af Dagens Strabadser styrkede vi os med en fortræffelig Limonade i Café Frascati og vandrede hver til vort. – Det var en af mine skjønneste Dage i Paris. — —

d. 3.^d August – Det lader desværre til at Operaen ikke vil holde sit Løfte at aabne sine Døre den 10de Nu mener man den 15de; ja, man truer endogsaa med d 17de Kan jeg vente paa alle disse Udsættelser og maaskee endda ingen Duprez faae at høre? Han er nu i Rouen hvor han har en god Deel Antagonister; man leder efter hans «Ut de poitrine» og kan ikke finde det. Bouffé gjorde Furore i Rouen og er nu reist til Nantes med Krandsen om Hovedet. Det var der den gode Lieutnant Arentz laae og sværmede saaledes for en Provinds-Masaniello at han her har lutter Savn og Længsler. Han kjeder sig og disputerer den hele Dag om Jørgensen og Ingenting for at fordrive alle de Timer som han ei kan tilbringe hos Mlle Holm og Infusionsdyreliebhaberen Hr. Wahl. —

d. 4.de August. Her er saameget at see at jeg virkelig ikke begriber hvorledes jeg kan blive færdig dermed i de 10–12 Dage jeg endnu kan dvæle her. Idag har jeg været i *Luxembourgs Gallerier* og seet Malerierne af den moderne franske Skole. De ere ikke saa mange men næsten alle af stort Kunstværd. Hvor let bliver man dog udmattet af den evige Stirren og Staaen stille paa eet Punkt; det er da en stor Lise at kunne sætte sig ned paa en Tabouret og have en smuk engelsk Miss i sin Nærhed! Jeg sad hvor hun sad og saae hvad hun saae indtil hun tilsidst forsvandt for mig ned ad Trapperne mens jeg gik ind i et Sidegalleri for at søge *Horace Vernets* «*Judith og Holophernes*» som jeg havde læst om i Heines Salon. Men det gaaer saaledes paa Reiser. Man mødes en kort Stund og skilles for aldrig mere at sees igjen. Fra Judith maatte jeg ogsaa skilles. Hvor gjerne tog jeg ikke med mig dette forunderligt deilige Billed! *Vernet* har altid dristige, store Ideer og udfører dem med et stort Geni og en Kunst som engang vil sætte ham ved Siden af af de afdøde Store, Raphaël og Leopold Robert. Hans store Tableau Raphael og

Michel-Ange er næsten raphaelsk i sit hele Udtryk. Jeg saae ogsaa et Bataillestykke af ham her, en Scene fra 1814 ude ved Barrieren Clichy og en Scene af Krigen mellem Maurerne og de spanske Riddere, et herligt Maleri. – Et Landskabsstykke tiltrak sig min Opmærksomhed, et Schweitzerstykke af *Vatelet*, det var kun Tonen som hindrede mig i at kalde det norsk. Det var frit og naturligt, friskt; Maneren var Fearnleysk men overgik dennes bedste Produktioner efter min Anskuelse. *Ary Scheffer* har et Par ypperlige Stykker her, – Eberhard «Græderen» efter et Schillersk Digt; og «Suliotiske Kvinder» *Henri Scheffers* Charlotte Corday som var udstillet i «Rouen» i forr. Md. *Delaroches* «les enfants d'Edouard» har ogsaa Heine beskrevet –. Hans Dronning Elisabeths Død er ogsaa meget mærkeligt. – Et stort Søstykke af *Gudin* findes her, et Skibbrud i Storm ved Algîr. – Marius paa Carthagos Ruiner af «Corgnet». – Inkquisitionsscene af Forbin. Flere prægtige Malerier af Schnetz, Beaume, Odier og Biard. – Men denne tomme Opregnen duer ikke og jeg er igrunden en Lægmand i Bedømmelsen af Malerier. – Deilige Skulpturer saae jeg ogsaa her, en nydelig ung Pige af Jouffroy, en Jæger med sin Hund af Dantan, en bedende ung Pige af Jaley, en vidunderlig deilig Dreng af Rude, en Statue i Bronze af Duret &c. – Man burde gaae her oftere; men Luxembourg ligger saalangt borte for mig.

Min Aften tilbragte jeg i Viviennesalen hvor jeg atter hørte les chasseurs bavaois og Sextetten og Finalen af Lucia – og spadserede senere i flere Timer om paa de oplyste Boulevarder. – Her kunde jeg leve og døe! –

d. 5.te Aug – Krag havde en Tilladelse til at besøge *Marquis de la Marismas udmærkede Samling*, som holdes aaben for Amateurer og Artister hver Onsdag. Jeg fulgte med ham derop, i et smukt Hotel i Rue Grange Batellière ved Boulevarderne. Det var et rigt nydelig udstyret Galleri med Malerier for største Delen af den spanske Skole, Murillo, Velasquez, Spagnoletto og Consorter, især tiltalte mig en Madonna af Murillo. Men Marquien har ogsaa skaffet sig andre ægte Sager til at smykke de elegante Salonner. et Kvindeportrait af Correggio f.Ex – en ung Pige et deiligt Maleri af Luini, et Par gode Stykker af Rembrandt, en Raphael, nogle Carlo Dolcer, Titians, Dominichinos, Paul-Veroneser, Rubens: og v. Dycker. To guddommelige Statuer paa fine Postamenter og omhyggeligt indhegnede zire denne Samling – det er en grædende Yngling af Canova og en

paa Puder hvilende Nymphe af Thorvaldsen – den eneste Thorvaldsen jeg har seet her. – Marquien, en zirlig, venlig gammel Mand, gik selv omkring og forklarede Tableauerne for nogle høie Herrer og Damer som vare der. Selskabet var idet Hele udsøgt – flere smukke Englænderinder og elegante Parisere-Dandys. I Gaarden holdt deilige Equipager med rigt galonnerede Lakaier. – Hvilke smukke Heste jeg ogsaa saa her! –

– Om Aftenen atter *Valentino* og atter *Beethoven* som man her spiller meget godt men langtfra saagodt som man i Conservatoriet under Habenecks Anførsel før skal forstaae at give hans Symphonier. Valentino er en indsigtfuld Musiker og en fortræffelig Anfører. Der sidder en Normand og en Svensk i hans Orchester og spiller Secondviolin – Normanden er fra Trondhjem, Hr Rogstad en Ole-Bull in spe. – Man spillede C-mol Symphonien dennegang. Den var ikke saa fortryllende som hans store Pastorale men ikke mindre mesterlig for det. Dens Scherzo var gennemført gennem deilig – han forstaaer at spinde en Melodi ud; han forstaaer ^{at} finde de deiligste Motiver og han kjender den høieste Maade at bearbejde dem paa. Man kan læse i hans Symphonier som i det klareste, tydeligste, deiligste Digterværk. I den første Afdeling af denne Concert udførtes Boieldieus Ouv. til Califen af Bagdad, endeel lette Sager, en Fløite concert comp. og udf af en Hr Lauret og Ouv. til Webers Oberon, ypperligt spillet – C-mol Symphonien optog hele den sidste Afdeling. – Publikum var noget tyndt men temmelig udsøgt. Man træffer her veritable Musikskjønnere, Folk som forstaae Beethoven i de fineste Nuancer, andægtige Tilhørere som lukke Øinene mens de lytte til og finde de mindste Feilgreb i Executionen. Jeg sad ved Siden af et Par Saadanne; især den Ene talte og handlede som en Maestro; hvem kunde det vel være? –

Torsdagen d 6.te Aug. Père la Chaise ligger ved den østlige Udkant af Paris meget høit og meget deiligt. Den hæver sig terrasseformigt opad og fra dens høieste Punkt har man den kæmpemæssige Stad udbredt for sig. Her er stille og eensomt mellem de skyggende Træer og skjønne Gravminder; her kan man drømme blidt og aande let og frit. Père la Chaise er en deilig Park med afvexlende yndige Partier; Stadens Larm naaer ei herop og Døde have her den bedste Bolig. Gravmonumenterne have de ædleste Former og Taarepile og Cypresser bøie sig over dem. Her hvile mange store Mænd og ædle Kvinder; her

indesluttet den hæderlige General Foys Levninger i et deiligt Kapel og Casimir Periers Marmorstatue staaer taus og bydende paa hans eensomt liggende Gravsted. En skjønnere Kirkegaard kan man neppe tænke sig. Det var en lang Fart derhen; vi kjørte i en Omnibus langs Quaierne og standsede paa Bastillepladsen – Det var utaalelig hedt denne Dag og Støvet kvælede vort Aandedræt paa den lange Vandring opad Rue de la Roquette som paa begge Sider er opfyldt af Dødens Sindbilleder; her ere Cypres haver, her bindes Ligkrandse og tømres Ligkister, her forfærdiges Gravminder af Marmor og Granit, her ^{seer man} Gravere og barmhjertige Søstre. – Jeg burde vandret alene her, jeg kunde da haft det saa godt; jeg kunde gaaet i mine egne Drømmerier og givet mine Sorger og Længsler Luft. Men jeg havde en Ledsager som jeg i Intet kunde sympathisere med, et Menneske der taledes om Mme Jørgensen og Saadant Noget den hele lange Vei indtil Dødens Sindbilleder tvang ham til at tie og da blev han taus og misfornøiet over den dræbende Hede og det meget støv og saa klagede han over sine trætte Been og sin sultne Mave. – Det var Hr Lieutenant Arentz (!). – Vi kjørte tilbage gennem den gamle tætte krogede Deel af Paris forbi Place Royale som jeg saae for første og sidste Gang og kom endelig efter mange Bautinger og megen Rysten og Pine ud paa Børspladsen. Der skiltes vi ad og Lieutenanten maatte hjem og sove. Jeg fortsatte mine Strabadser med freidigt Mod. Jeg vandrede endnu længe omkring før jeg spiste hos Brozzi med Krag og tvende franske Damer, som han kjendte og som han havde inviteret til at spise meg sig. Det var en Obersts Enke Mme Morel og hendes Datter en takkelig, ikke smuk Demoiselle der gav Timer i Fransk og haft de fleste og bedste i Paris værende Normænd til Elever. Hun kjendte meget godt Emma Munchs Heiberg, begge Egebergerne, den for Grisi ulykkelige Kallevig, Jonas Collett og Lars Thalian Backer som hun fandt – trop blond mais – fort aimable, grand courtisan. – Hvor jeg havde det hedt denne Dag; jeg converserede Mama ved Bordet; jeg førte Datteren ved min Arm fra Boulevarderne ned til Palais Royal og holdt ud paa Fransk fra Middag til Midnat. Jeg havde aldrig talt saameget under mit hele Ophold her. Jeg fulgte Krag og hans Damer i *Palais-Royal-Theatret* hvor vi sad i en Loge og saae nogle meget lystige Vaudeviller og loe os tildøde over *Alcide Toussez* og *Bernard Leon*. Imellem de lystige Farcer Kerkaradek, Thomas, Iphigenie spillede man ogsaa et ret interessant Stykke «Bob» der dreier

sig om Krudtkonspirationen i 1605 og hvor man lader en Smed fra St Patrick frelse Kongen og Parlamentet og det hele Britannia. Palais Royals Theatre ligger i det ene Hjørne op mod Viviennegaden; man kan ikke mærke noget til Theatret før man er kommen indenfor dets Døre. Det er lidet men rummer dog Flere end vort; det er et lystigt, muntert Theater med ypperlige Akteurer og Aktriser.

Achard spiller og synger her og den celebre Mlle Dejazet; – Sainville, A. Toussiez, Lumenil og Bern. Leon. – Men baade Achard og Dejazet og Lumenil og hans Kone ere borte for Øieblikket. – —

Løverdag d. 8.de Hvor det er utaaelig hedt i disse Dage! Man maa søge Skyggen og drikke Limonade med Is den hele Dag. I hele Gaar Formiddag var jeg i *Louvres Gallerier for de antike Skulpturer* og saae Diana med Hjorten paa samme Piedestal hvor før Apollo fra Belvedere thronede. Apollo maatte i 1814 atter vandre tilbage til Florentz og har ganske nylig haft det Uheld næsten at blive knust ved Nedflytningen af Tableauet Carl d 5te Kroning. Man tvivler endogsaa om ganske at kunne restaurere den. «Diana med Hjorten» hører ogsaa til Alderdommens skjønneste efterladte Kunstværker. Statuen er omgivet med et smukt Gitter, med sorte Sphinxer og hviler paa en Piedestal omgivet af et Gulv af det deiligste Mosaikarbeide. Her seer man ogsaa den fægtende Gladiator, Silén med en ung Faun, en herlig Hermaphrodit, en Jason, en Venus fra Milo, en Centaur med en Cupido paa Ryggen, en kolossal Melpomene ogsaa thronende paa Mosaikpostament. Og saaledes kunde jeg fremdeles regne op – Det er ikke alene Statuerne som her ere mærkværdige; det er deres Omgivelser, selve Gallerierne, deres Loft, Vægge, Gulve. – — Arentz har ogsaa været her – men han finder slet ikke disse Statuer «pene», fordi de er saa skidne. Og fra hans Standpunkt kan det være en meget fiin Bemærkning. –

Vi vare fem Normænd idag samlede paa en Vandring til *Gobelinsfabriken* som ligger yderst i den sydlige Deel af Staden. Vi bleve førte gennem alle Værkstederne og saae den langsomme Proces som maa føres forinden den kostelige Væv er fuldendt. Jeg havde allerede i St Cloud seet Gobelinsstykker; her vare ogsaa flere meget Udmærkede opstillede, saal en Copi af v Steubens Peter Zcar, Lebruns Alexander og Darius's Familie, Louis Ph^s Portrait o.s.v.

– Jeg hører i denne Tid næsten intet Andet end Conserter. – Jeg har allerede omtalt to store Symphonier; iaften hørte jeg den tredie, *Mozarts G-m*

Symphonie, ogsaa hos Valentino. Det var reen klassisk Musik og Udførelsen frydede mine Øren. – *Igaar var jeg ogsaa paa Concert*, en høist besynderlig Concert hvor jeg gjorde en Musikers Bekjendtskab, der ved sine bizarre høitflyvende, vilde Compositioner har skaffet sig ligesaamange heftige Modstandere som entusiastiske Beundrere. Det er *Hector Berlioz* som jeg taler om, han gav i *Viviennesalen* til forhøiede Priser – med et Orchester paa 130 og et Harmoniorchester paa 120 Instrumentister en stor Concert hvor han udførte lutter Sager af egen Composition; Digtninger i det Store, hvor det Skjønne var blandet med det aller Bizarreste, hvor Tankerne ofte vare paa altfor vild Flugt, hvor Øret ofte havde ondt for at fatte og taale de lange Rækker af voldsomme og kunstige Gjennemgange og Overgange og kombinerede Disharmonier – hvori det grandiose Orchester bevægede sig; men hvor – uagtet alt det – Geniet fremlyste af hver Sats og førte et Sprog, et <...> underligt, og sublimt Sprøg – og selv i sine Vildfarelser høist interessant Sprog. – Concerten aabnedes med *Ouverturen af den paa Operaen faldne «Benvenuto Cellini»*. Jeg kunde ikke fatte denne Ouverture; jeg forstod ikke dette Sprog. Derimod syntes mig Pillegrimmenes Marsch i den forunderlige Composition «*Harold*» mig ubeskrivelig deilig. Det var høitsvævende Tanker og himmelske Akkorder. – Serenaden paa Bjerget klang ogsaa saa sødt og bævende at jeg selv stod og zittrede af en forunderlig Lyst. Den første Afdeling af dette romantiske Tonedigt var mig derimod reent ufatteligt. *Harold* har deilige Enkeltheder men det synes ikke at være et gjennemtænkt, gjennearbejdet Heelt; det er et oprørt Hav men intet klart Vand som man kan gjennemskue indtil Bunden; og derfor kan ikke Berlioz ligne Beethoven. – Saa kom et Fragment af hans «*Symphonie fantastique*» med de samme Mangler og de samme Fortrin; men det var et Fragment uden Begyndelse og uden Ende. Det var derfor umuligt at skjønne hvad det egentlig vilde sige. «*le Bal*» hedte den ene Parti – «*le Marche au supplice*» det andet. Der var Malm i denne Marschs dybe Tonen og Instrumentationen var behandlet med en høi Grad af kunstnerisk Dristighed; der var en stor Talisman i denne underlige Musik som ofte drog mig til sig mod min Villie; thi jeg vil nødvendig erkjende det jeg ikke heelt forstaaer. Berlioz er en Romantiker i Musiken som Victor Hugo i Literaturen; men den Sidste er mere luttret gennem Tiden; hos Berlioz er endnu alt Begeistring og vild Flugt. – Harmoniorchestret udførte den store «*Symphonie*

funèbre» som jeg ikke kunde høre paa Bastillepladsen men som her udøvede den allerstørste Virkning. Her talte Berlioz Begeistringens reneste Sprog. Alt klart og forstaaeligt, Alt storartet og opløftende. Det var en Musik for de faldne Helters Forherligelse og det var en sværmende, varmt følende Patriot der havde komponeret den. Enthusiasmen som denne Symphonie fremkaldte var ubeskrivelig. Man skreg i vild Begeistring; et eneste Vink og man havde gjort en Revolution under denne Musik. Det var især «Apotheosens» sublime, overordentlige Melodi der fremkaldte denne rasende, ægte franske Begeistring; den rige, fulde, henrivende Harmoni triumferede her – midt i Larmen af Trommehvirvlen og Kanontordenen. Det var den rene Inspirations Udtryk og man kunde lade sig skyde ihjel under en saadan «Apotheose». – Berlioz anførte selv sit uhyre Orchester, hans Taktslag var ufeilbart og hans fyrige Øine allestedsnærværende. Det var en vild, ung Mand med et aandrigt Udtryk og flyvende, ~~ravn~~^{ravn}sorte vildtflagrende ^{ravn}sorte Lokker. Publ. var stort og temmelig udsøgt; men ikke Tyvendeparten af det forstod Berlioz uden i Funebren; men *der* taler han ogsaa et Sprog som kunde opvække Døde og sætte Elementerne i Bevægelse og saadant et Sprog er man nødt til at forstaae. Jeg havde en lidenskabelig ung Mand bag mig, som lod til at være B.^s store Adorateur og var fra Først til Sidst i Extase. Selv var jeg forunderligt stemt; jeg havde hørt Ting som jeg ikke kunde fatte og det ærgrede mig; jeg vil gjerne troe det var min Feil men jeg havde stor Lyst til at sige at det var Berlioz's. – Jeg kunde være henrykt over Steder i hans Symphonie, men saa blev han mig atter saa vildtflyvende og ufattelig at jeg kunde faae til Hensigt at springe op i Orchestret og spørge Manden om han var afsindig. Funebren udøvede paa mig samme Virkning som paa Alle – den rev mig aldeles med sig; ogsaa jeg kunde gaaet i Ilden under slig Musik! – – – –

Søndag d. 9 August Idag have atter de fem Normænd været samlede – om Formiddagen i Louvres Gallerier, til Middag hos Richard i Rue Vivienne, til Café i Gymnase og om Aftenen i *Tivolis* skyggefulde Gange. Hvor jeg beklager disse korte Besøg i Billedgallerierne; man kunde gaae Maaneder her før man fik seet og nydt alt det Fortræffelige som her er opstillet. Man vandrer saalænge mellem de franske og flamske Malerier at Øiet bliver mat og Foden træt inden man naaer ned til Italienerne – og dog maa man see Raphaelshovedet, Titians Elskede, den

hellige Familie og Murillos Madonna før man kan gaae sin Vei og paa Tilbagetoget maa man endnu kaste et Blik paa Rembrandts og van Dycks Portraiter, Berghems og Ruysdals Landskaber, paa Greuzes «crûche cassée» paa de to Robertske Mesterstykker, paa Paul Veroneses Bryllup i Cana og paa Gros's Napoleon ved Eylau. – Aftenen i *Tivoli* hørte til mine deiligste i Paris. Man følte her en frisk Luftning fra Landet og Maanen skinnede klart og venligt mellem Træernes tætte Kroner. – I Parken vandrede en munter Folkemasse; man dandsede paa fri Plads til Orchestrets livlige Quadriller, man skjød med Pistol og Bue, holdt Styrkeprøver, kørte Caroussel og paa Rutschebane, hørte paa Bugtalerens Bonmots og saae paa Manden der gik i Ilden uden at brændes. Borgerlige Familier spadserede omkring og leirede sig paa det friske Grønsvær, Herrer friserede a la Beduine svajede om med deres Maitresser og Etudianterne med de lystige Grisetter; her saaes ogsaa en og anden Fashionabel, hist en Lion, her en Dandy, her vankede ogsaa en og anden Dame fra Gaden, trist og forstemt, thi hun var ikke paa sin rette Tumbleplads. Der herskede en meget anstændig Tone i *Tivoli* og Cancanen var udelukket fra dens Enemærker; her var uskrømtet Glæde og Munterhed og Liv – alt inden tilbørlige Skranker. Man forstaaer godt at nyde Livet her – uden voldsom Commers og Punsch og Brændeviinssviir. Seent paa Aftenen afbrændte et Lidet, ret smukt arrangeret Lystfyrværkeri og vi vandrede i den bedste Stemning kl 11 om Aftenen hjemad hver til vort. Det var en lang Vandring; thi *Tivoli* ligger heelt oppe mod Clichybarrièren. Skade at dets Existents snart er tilende; til Høsten skal dette skjønnne Anlæg destrueres og formodentlig udstykkes til Byggetomter. Derfor vil Pariserne nu benytte Leiligheden naar den er der. Hver anden Dag næsten foregaaer der noget i *Tivoli*, – Spil og Dands og Spektakler; – paa Løverdags skal der være en grande fête; det er den 15de August, Assomptionsdagen. –

d. 10.de Aug. Det var idag at Operaen skulde vise os sin nye Dragt; men desværre – Dragten er ikke færdig og Hr. Leon Pillet har forlangt en Uges Opsættelse. Kommer nu atter Mandag og atter Forlangendet af en Uges Taalmodighed, saa brister min; saa maa jeg bort – bort fra den hele Herlighed, den skinnende Dragt og Duprezs admirable Toner. Jeg søgte Lindring for den brændende Hede ved at kaste mig ud i det store Svømmebassine ved Pont-neuf; Bassinet var meget prægtigt og Pariserne gjorde ogsaa her mange fornøielige

Kunster; men Vandet var skident og modbydeligt og Heden var ligesaa trykkende da jeg atter gik tilbage over Broen. – Om Aftenen besøgte jeg atter mine Venner Valentino og Louis van Beethoven. Det var atter *Pastoralsymphonien* og jeg var oppe i den øverste Himmel og udkaarede den store Mand til min første Helgen. Hans Harmonier tøde mig ganske op og jeg græd og hulkede af Henrykkelse. —

Anna Thillon

Løverdagen d 15. August. Jeg har skal ikke fejrer Assomptionsdagen i Tivoli men i det lyse Favart; jeg misundteer dem Intet deroppe thi jeg <...> faaer det Bedste hos mig. Jeg har ikke skrevet siden i Mandags; jeg har været fortumlet i Hovedet af en Kjærlighedsruus og endnu er jeg forelsket – ak! mere forelsket end nogensinde. – – Og naar jeg nu kommer hjem, hvor skal jeg da finde hende? – Ak – «hun er ikke der»! – To Gange har jeg seet *Anna Thillon*, tusinde Gange maatte jeg see hende og først da havde jeg seet nok. Og denne Distance fra Scenen til Parterret, hvor den er uhyre og hvilket uoverstigeligt Svælg ligger ikke mellem Anna og mig? – Da jeg forlod Rouen sagde jeg til mig selv, at jeg aldrig kunde faae see noget saa skjønt som Lucia var, ja at selv Grisis Triller ikke kunde være skjønnere – men jeg tænkte slet ikke paa Anna Thillon og hun har nu gjort mig til en Løgner. Anna som Lucia – o – hun vilde være tusinde gange deiligere end Lucia-Hebert! Aldrig troede jeg at man kunde være altfor sød, altfor henrivende og elskværdig; men nu har jeg da ogsaa lært det! – – – Jeg saae i Aubers «*la Neige*» i Tirsdags en Skuespillerinde som var lidt maniereret, lidt affekteret (om man saa vil) i flere Scener, coquet i dem alle, som talte et Sprog, som havde formeget af Næselyd, – en Sangerinde, hvis Røst havde den samme Feil, som sang tyndt i det Dybe, og lidt umyndigt i det Høie og uden Fylde i det Hele. Men har jeg sagt at denne Dame var Anna Thillon? Hvo vilde vel være istand til det, som saae hendes hulde Skabning, hendes søde Udtryk og deilige Øine og dunkle, bølgende, flagrende, silkebløde Lokker? I disse hildede hun os Alle; havde hun bundet dem op, vilde hun ikke været fuldt saa farlig. Hun er for smuk; hendes fortryllende Skjønhed siger «Tys»! til hver Tanke paa at dadle. Jeg faaer ingen Tid til at ærgre mig over en Smule Næselyd, en Smule Falskt i

Intonationen; hun sender mig et Blik, et eneste, ubeskriveligt Blik og fører Haanden til sine fine, mørkebrune Lokker og slaaer en Trille og gjør en Fioriture og smiler og leer – og jeg er stum, jeg er ikke istand til røre mig thi hun har fortryllet, forhexet mig. Og naar jeg nu endelig er kommet hjem og har sovet og har ladet en Dag gaae hen og atter sovet, og jeg saa spørger mig selv: er Anna Thillon en udmærket Sangerinde? Nu vel! saa har jeg alligevel saa ondt for at svare, thi hun er altfor henrivende og dermed er Alt tilstaaet – at hun spiller godt og synger godt og deiligt og fortræffeligt; at hun er uden Lyde; at hun er det Skjønneste jeg har seet og det Skjønneste som er til. – Og det gaaer Andre ikke bedre. Arago, den lærde Mand, blev jo saa forelsket i den hulde «Lucia» at han blev Digter og skrev Oder og brændende Stanzer til Anna Thillon. Og hvorfor gav man vel, tør jeg spørge, la Neige paa Opera Comique, et Værk som nu er over tyve Aar gammelt? Hun vilde det og Ingen kan nægte hende Noget; har ikke et saa nydeligt Væsen Lov til at have en Caprice, og maatte ikke Auber selv, den stormægtige Mand, skrive hende en ny Arie og maatte vi ikke Alle raabe: brava, brava! uagtet hun sang denne Arie en Smule usikkert, en Smule falskt? Men i de musikalske Broderier er hun virkelig en Mester og dem coquetterer hun ogsaa med ligesaa saa sødt som med sit hulde Blik og sine bløde Lokker; men – dog intet «Men» – hun er for smuk – Intet andet kan jeg sige til hendes Daddel. Parisernes Øine tindre af Fryd over sligt Syn og de kunne ikke tilgive Britterne at hun er et Skud af deres Stamme, en Miss, skjønnere end Lawrences skjønneste Billeder. Hun var – «Lucia» – i «la Renaissance»; jeg kunde see hvor deilig hun der maatte have spillet; selv her i det muntre Syngespil var Momenter hvor Mlle de Wedel var bevæget og taarefuld og der var Anna forvandlet og bleven til Lucia! Og hvor yndig hun var, hvor svævende og sylphidisk som Taglioni, og let og nydelig! –

– «Jeg glemmer det aldrig i Evighed!» –

La Neige har en Libretto af Scribe og Delavigne, en moderniseret Eginhard og Emma, og en Musik af Auber, skreven i hans tidligere Dage da han endnu havde Hoved og Hjerte fuldt af Boieldieuske Toner. Der er virkelig noget Boieldieusk i disse yndige Melodier. Det er en let Musik, meget let isandhed men gracieus og karakterfuld. Willèms Couplets, Duetten mellem Prindsen og Mlle de Wedel –

Terzetten mellem Hertugen, Linsberg og Willem ere deilige Sager. Det er Hertugen her som forestiller den nye Charlemagne; Linsberg er Eginhard og Prindsessen er Emma (Mlle Wedel er Anna Thillon – ingen Anden!) De ere hemmelig gifte. Efter et Aftensbesøg, idet Greven skal forlade sin unge Brud, seer han sin Skræk at der er falden dyb Snee; Damerne opoffre sig; Prindsessen og den troe, hjælpsomme Wedel finde en Slæde hvori de trække den hemmelige Ægtemand over Slots gaarden. Den nye Carolus Magnus har imidlertid ligesom den Gamle staaet i Slotsvinduet og seet Alt og han er viser sig ligesaa nobel som sin store Forgjænger i at straffe og tilgive. Handlingen er lidt utilbørlig udtværet og der er næsten vel lidt af Musik. Men saa har man jo Anna! og hun er god for det Hele. – Roger, Henri og Morcansainté understøtte hende paa det Bedste og Mme Felix Melotte med sin ulyksalige Personlighed bidrager utroligt til at sætte Anna i Lyset; thi selv staaer hun virkelig den hele Tid i Mørket, hvilket er meget godt, da hun synger ret smukt saa man kan høre hende uden at behøve at see paa hende. – Thi Alle see paa Anna og tænke paa hende og – drømme om hende naar de komme hjem! – I forgaars gaar hørte jeg hende og sae hende anden Gang; iaften vil jeg atter see og høre Anna Thillon.

Paa mandag lukker Operaen op, nu er det nok ganske sikkert. I tirsdags og atter idag har dens Affiche lovet os Duprez og Martyrerne. Men hvorfor Martyrerne? Hvorfor ikke Tell eller Huguenotterne? – Altid en Skjelm bag Øret deroppe! –

Louis Napoleon i Boulogne

Jeg faaer da ogsaa skrive Lidt om Boulogneaffairen siden den indtraf under mit Ophold her. Den stakkels Prinds har atter villet spille Napoleon i 1815; men han har atter gjort sig latterlig og er atter taget ved Vingebenet. Dennygang lader man nok ikke Fuglen flyve. – Prinds Louis indbildte sig bestandig, uagtet Lektionen fra Strasbourg, at han var en Prætendent til Thronen og at Franskmændene ønskede sig Keisertiden tilbage. Han regnede paa

Enthusiasmen for den store Keiser som paa denne Tid var større end nogensinde da man skulde faae hans Aske tilbage; han stolede paa den krigerske Stemning og den truende Stilling som Kabinetterne indtog ligeoverfor Frankrig; – men, havde han brugt sin Forstand bedre end sin Forfængelighed vilde han i intet af dette seet gode Varsler for sit taabelige Foretagende Prætendenternes Tid er forlængst forbi og Enthusiasmen for Napoleon har Intet med hans Brodersøn at bestille; man seer tilbage paa Keisertiden som paa en svunden stor Tid som man dog ikke ønsker tilbage thi Nationens Interesser har nu taget en anden Retning. Den store Masse af Nationen vil ingen Forandring i det Bestaaende; den ønsker nok at Løfterne fra 1830 maatte blive til Sandhed og Handling men den ønsker ingen Revolution og den kjender slet Intet til Hortenses vildfarende Søn. Bonapartisterne er det allersvageste Parti i Frankrig, man kan næsten paastaae at det er svagere end selve Henrik den Femtes. Stolede Louis Napoleon paa Sympathier for sin Person saa var han slemt narret; han styrede til Frankrigs Kyst med nogle Brushoveder og en gammel Napoleonist som holdt formeget af Keiseren til ikke at vove noget for hans Slægtning, skjønt han vist indsaae hvor vanvittigt han handlede. Ja Vanvittighed var det Hele, det var værre end Dumdristighed. Han kom for seent paa Dagen for Boulogne; Alt var færdigt til at modtage ham og hans Trop var altfor liden til at den ikke strax maatte blive overmandet. Boulognes Nationalgarde viiste den bedste Conduite, Linietropperne ligeledes; kun en eneste Officier sveg sin Pligt. Souspræfekten opførte sig fortræffeligt og Lieutnanten Pollet var meget rask og energisk. Den lille Hob blev angrebet ved Boulognesøilen og Resten der vilde frelse sig i Fartøiet blev deels nedsablet, deels fanget; Prindsen forsvarede sig som en tapper Mand; det var ogsaa det Eneste han kunde gjøre for at frelse sin Honneur. Han blev ført til «Ham» med sine Tilhængere, hvoriblandt Grev Montholon var den meeste remarkable. – Cabiera som havde dette Opholdssted blev, for ikke at have tvende Gale i samme Hul, transporteret til Lille. Saaledes endte dennegang den arme Prætedents Hærtog; nu spærrer man ham vel inde paa Levetid, tænker jeg. Og saa kan sidde og spille Napoleon paa St Helena! – Ak der skal mere til at spille Keiseren end lidt af Blodet og lidt af Modet. Og Pariserne trække medlidende paa Skuldrene og lee af hans Ulykke. «Pauvre Insensé»! Der er næsten ingen der sympathisere med ham nu – endeel Arrestationer have fundet Sted uden Betydning og Undersøgelsen i Bladet «le Capitales» Bureauer have ikke ledet til

noget Resultat. Han har ingen Tilhængere mere. Pairernes Kammer skal samles for at dømme Louis og hans Kammerater, selv skal han være ført til Paris i disse Dage; men hæn man hører Intet til ham. Nu – saa faa Dage efter Affairen ved Boulogne, er den næsten aldeles glemt. Man taler meget mere om Marie Lafarge og om de orientalske Affairer og Traktaten af 15 Juli. Og isandhed det er ogsaa noget langt Alvorligere at tale om. – Et ungt Menneske af ringere Stand løb for et Par Dage siden op paa Châteletpladsen og proklamerede solo solissimo Keiserdømmet og Napoleon den Anden – han blev strax arresteret – det er Alt hvad man her veed om Bonapartiske Sympathier. – Keiseren er Alles Afgud, men det hjælper ikke Prinds Louis; han har to Gange gjort sig latterlig og der er Intet som mere kan skade ham og hans Sag. – –

I Onsdags d. 12.te hørte jeg hos Valentino en *ny Symphoni* og hans Sal var talrigt besøgt af Dilletanter. Den nye Symphoni var af en ny idetmindste her hidtil ubekendt Componist, *Kittl*, en Böhmer der i Tydskland allerede skal have et godt Navn. Compositionen er i det stærkt imitative Genre og temmelig original; idetmindste er den hverken beethovensk eller berliozsk. Den har smukke Enkeltheder og Partituret er vistnok meget rigtigt og velskrevet men ogsaa temmelig trivielt og udtværet. Dens tredie og fjerde Deel fandt jeg mere Behag i end i dens Allegro og Andante. Der var Liv og Lune i dens Scherzo. Den hedder «*la Chasse*» og man kan da vide hvad man skal tænke sig ind i – Træer og Grøfter, Harer og Hundekobbler, Flinter og Hirschfængere, Valdhorn og Jægere. – Ellers kan jeg ikke bedømme denne Symphonie; dertil hører meer end et flygtigt Besøg. – I Concertens første Afdeling hørte jeg *Glucks* herlige *Ouverture* af Iphigenia i Aulis. Det var det første jeg hørte af gamle Fader Gluck; men det var ogsaa nok for at istemme Lovsangen til hans Berømmelse. Saa fik jeg *Ouverturen af Wilhelm Tell* en gammel Bekjendt fra Lycéet – men hvilken horrent Forskjel i Spillet. *Hr Armingaud*, første Violin i Orchestret udførte en Concert af Rode med megen Indsigt og et ualmindelig reent og sikkert Buestrøg. Han vakte Interesse ved sit simple, velklingende og fordringsfrie Spil. – Det var en ung Mand med et vakkert Ansigt og et beskedent Væsen. —

–*Torsdag Form.* i Louvres Gallerier. Det var vel den sidste Gang; nu reiser

jeg snart og kommer til at opgive saamange af mine Planer som jeg hidtil ikke fik udført; jeg kommer til at opgive Reisen til Fontainebleau, til St. Denis, Vincennes, Charenton og St Germain en Laye – ja jeg kommer maaskee ikke engang hen paa Champ de Mars, op til Montmartre og ud i Bois de Boulogne. Jeg er en Stakkel der ikke taaler formange Strabadser; en Tour i Gallerierne, Spadseren paa Gaderne, i Passagerne og paa Boulevarderne, en Aften i Theatret – det er allerede fategant nok for min Skrøbelighed. Reconvalesenter skulde virkelig ikke reise til Paris. — — . — —

– Mlle Nathalies Øine, Aktrisen paa Gymnase dramatique, har gjort en Mand høist ulykkelig. Han kunde slet ikke blive bønørt og i sin Fortvivlelse trak han en Pistol og skjød paa den smukke Skuespillerinde uden dog at saare hende; derpaa trak han den anden Pistol med hvilken han saarede sig selv. Alle Journalerne have fat paa denne lille sandfærdige Roman. Mlle Nathalie applauderes stærkt hvergang hun viser sig og sine brændende Øine og den arme Sværmer sidder i Arrest med sine Saar. – «Bouffe est absent», siger en Musikjournal idag – «et le public aussi.» Og uagtet Bocage er der virkelig meget faa Folk i Gymnase for Tiden.

– Igaar var det en Skuredag, men efter Regnen blev Luften saa reen og kjølig og om Aftenen var det klart og luftigt og Maanen skinnede ned paa Husene og de trange Gader. Jeg savnede Bakkehuushaven og den deilige Omegn derhjemme; thi jeg gik i det tætteste Paris og var hverken paa Boulevarden, i Tivoli eller ude i det deilige Versailles. Jeg kom fra Viviennesalen og fra Berlioz's anden Concert. Funebren var endnu mere opløftende og begeistrende. Denegang fik jeg ogsaa et Fragment af hans «Romeo og Juliette» – men jeg lider ikke disse Fragmenter. Hans Imitationer ere endnu sværere at sætte sig ind i end hans kunstige Kombinationer og voldsomme Gjennem- og Overgange. Imidlertid ligge de ædleste Stene i denne Indfatning i Rococco. – Han skulde beskrive Festen hos Capulets; for mig kunde det ligesaagodt været den hos Montecchis; man maa have en Explication, ent heelt Analyse til Berliozs Musiksprog – Beethovens behøver intet Saadant. Han er klar og stor som Schiller og Goethe. –

Iaften kommer jeg fra Salle Favart, fremdeles forelsket – Gud hjælpe mig! Det er slet ikke tilladt at være saa smuk – man skulde dog idetmindste forbyde Aktriserne det – thi de gjøre virkelig altformegen Ødelæggelse. Jeg saae

denne gang min Anna fra Orchestrets nærmeste Lænestol; jeg stirrede hende lige i Øiet med min Lorgnet – og hun var skjønnere end Solen selv – thi Solen har jo Pletter – hun har ingen. O – hun taaler at sees i enhver Distance! denne gang kunde jeg have talt til hende, jeg kunde berørt Slæbet af hendes deilige Silkekjole – ak! hvor hun var smuk! – Skjønnere end den afdøde Caroline Løvenskjold og sødere end Miss Durie var i sit første Foraar – Gamle ærværdige Herrer med hvidt Haar og rødt Baand i Knaphullet sade rundt om mig og vare forliebte opover Ørene. «Ah – ah! comme elle est jolie! comme elle est gracieuse, charmante, cette femme là!» – og de loe af Fryd de gamle Karle. Men jeg var næsten i Taarer, thi jeg er ung endda. Ak! disse Lokker, disse Lokker fremfor Alt! og naar hun slaaer Øiet ned og atter hæver det, langsomt, langsomt, som Solen der kommer frem af Skyen – – og naar hun svæver og Lokkerne flyve for Vinden – og naar hun trækker Slæden mens Sneen puddrer det mørke Haar! – og i den blaa Kjole – med den hvide fine Hud, og de bløde Former og den lette, svævende Gestalt – – –.

– «So hold und schön und – – –?»

Lysset brænder ned i Stagen for mig; det er langt, langt over Midnat. – Nu vil jeg sove; men det nytter mig til Intet. Hun vil forekomme mig ligesaa sød imorgen. Alligevel, jeg vil sove og drømme. –

Mandag d. 17de. Aug. Iaften skal jeg i den store Opera og see dens nye Dragt og høre Duprez og Dorus! – For Øieblikket regner det i strie Strømme og Gaderne ere skidne og afskyelige. Jeg har rendet om og gjort Indkjøb og har idag fundet en nydelig Present til min kjære Ida i det store Gallerie des Nouveautés i Rue de Cocq ligeved Indgangen til Louvre. Jeg vilde besøgt den danske Doktor Hornemann idag, men jeg traf ham ikke; han boer langt nede ved Ecole medicine. Imorgen skal jeg hen og sige Anna Thillon et Farvel auf Nimmerwiedersehen! – Paa Onsdag atter i Operaen om det er muligt og saa afsted paa Torsdag – afsted fra Alt dette som jeg aldrig vil glemme. – –

Igaar var jeg i Palais Royals kongelige Slot og gjennemvandrede dets pragtfulde Sale, opfyldte med ypperlige Malerier af den moderne Skole. Her boede Louis Philip før han blev Konge og ogsaa i sin Regjerings første og lykkeligste Dage. Han skulde aldrig have flyttet fra Palais-Royal. Her er deilige

Gemakker fulde af Pragt og i ædel Stil, især Thronsalen og det store Galleri. I et Sidekabinet staar et Bord af bois petrifié. Overalt fuldt af Speilglas og Marmor og paa Forgyltning og Mosaik er der ikke sparet. Den store Trappe er ogsaa meget nydelig. Jeg kom ind paa mit Pas uagtet jeg egentlig skulde havt skriftlig Tilladelse. Palaiet var opfyldt af fremmede Nysgjerrige, især Englændere; jeg saa mange smukke Englænderinder, men dog ingen som Anna Thillon. Blandt den store Mængde Malerier mærkede jeg mig især tvende Stykker af *Robert* en græsk Kvinde mellem Ruiner og en Dødscene hvor Konen og Sønnen og den gamle blinde Fader sidde fortvivlede over deres Haab og Støttes Død. Figurerne have et rørende Udtryk og Coloritten er mesterlig skjøn. – I Baggrunden ligger Liget paa Baare og nogle mørke Munkeskikkelser staae over det. Det er en italiensk Scene. Herlige Sager af Horace Vernet saa jeg ogsaa her – Originalerne til Bataillerne ved Hanau og Montmirail, hvoraf Copier ere opstillede i Versailles, et Portrait af en neapolitansk Bondepige ligeoverfor en Moder med sit Barn af van Steuben; en Samling af Skizzer fra af Louis Phillips egen Historie for størstedelen af H. Vernet; f Ex Slagene ved Valmy og Jemappes, Louis Ph. som Emigrant i Norden – i Nordland og Finmarken – en Samling Tableauer til Palais Royals Historie opstillede i det store Galleri; f Ex Scener af Urolighederne i 1648, 49, 50. en Balscene fra 1768, Scener fra Cardinalens Tid, fra Revolutionens første Tid – Camille Desmoulins udenfor Café Foi, en Scene fra 1807, Louis-Ph^s. Tilbagekomst til Palais Royal i 1814 – flere Scener fra 1830 &c. Ligeledes et Par gode Stykker af Gudin, et Aftenlandskab af Truchot, Duchessen af Berry med den lille Bordeaux, malet af Gerard. – Fra Palladsets Vinduer seer man ud paa Blomster<...> af Gallerie d’Orleans og ned i den gamle af Folkemassen idelig opfyldte Jardin. –

Om Aftenen morede jeg mig med Krag og Arentz hos *Franconi* i hans luftige og kolossale Cirkus ude i Champs Elysees. Der var vel et Par Tusinder samlede i det store antiktformede Amphitheater. Auriol gjorde de prægtigste Kunster og var en gennem vittig og lunefuld Bajazzo; forresten var det ordinairt – en evig Riden rundt paa een, to og tre Heste; smukke Heste vistnok og meget smukke Beridere og Beridersker, alt i finere Stil end jeg havde seet det hos Gauthier og Fourreaux – Alligevel var det mindst disse Præstationer der interesserede mig – det var Livet hos Publikum, det store prægtige Rum og Auriols Bon-mots med Benene. –

Tirsdag d. 18: En Dag endnu og jeg er her ikke mere. Jeg kan ikke sætte mig ind i dette endnu. Hvorledes er det muligt at forlade Paris; hvorfor kan jeg ikke være her fremdeles – dyrke Musiken, studere Contrepunktets Theori og høre Italienerne til Høsten? Kassen bliver imidlertid tom og mit Creditbrev er allerede næsten opslugt; jeg faaer da afsted. Jeg længes ogsaa efter Hjemmet! – Naar jeg har vendt Paris Ryggen saa vil jeg ile hjem uden Stands – og snart vil jeg da være hjemme. Det øsregner fremdeles – Veiret raader mig ogsaa til nu at pakke ind og tage afsted. – –

— — — — —

De sidste Dage i Frankrig.

Havre .d. 21.^e August. Igaar sagde jeg Paris Farvel og forlod det med Taarer i Øiet og med Hovedet fuldt af Meyerbeerske Toner. – Nu sidder jeg atter her i den smukke Søstad som jeg ikke længer finder smuk, mellem Quaier, Bassins og Amerikanere som jeg ikke mere har nogen Interesse for. Jeg er saa underligt stemt – næsten som da jeg sidst var her – jeg vil saa gjerne græde – men jeg maa undertrykke denne Stemning. Snart er jeg jo atter hjemme hos mine Kjære der have det saa tungt og haardt; jeg vil hjem og dele deres Sorger! Jeg bringer Erindringer med mig som vil være til Trøst i mangen sorgfuld Stund, skaffe Stof for mangen lang Vinteraften. Jeg kan ikke lade være at tænke paa at jeg dog kunde ventet endnu en Dag i Paris; jeg vidste alligevel ikke dengang at Dampskibet først skulde afsted imorgen Eftermiddag – Men jeg kunde have sagt Anna det sidste Farvel; jeg kunde endnu engang seet dette yndige Menneske, Topmaalet af Alt hvad der kan tænkes af Skjønt, Elskværdigt og Indtagende! Dog – det er vel bedst som det er; –jeg behøver Rolighed, fremfor Alt. – Men Huguenotterne undgik mig dog ikke; jeg ventede ikke forgjæves og jeg havde fuld Valuta for mine forøgede Udgifter. Jeg forlod Paris med Huguenotterne i Hovedet og Hjertet; jeg sagde det Farvel i den restaurerede Operasal under Lyden af protestantiske og katholske Melodier og jeg forsonede mig med Duprez som i Martyrerne langtfra svarede til min Forestillinger. Hvorledes kan ogsaa

Lucias Tonedigter have skrevet Partituret til «les Martyrs»? Kan Distancen være mere horrent? Og den mellem Martyrerne og Huguenotterne? – De første glemmer man et Par Timer efter man har seet dem, de sidste aldrig saalænge man har en Erindring og et Hjerte som slaaer. —

Den restaurerede Opera. «Les Martyrs» og «les Huguenots».

Det var i Mandags d 17de. at Operaen endelig viiste os sin nye Dragt. Og isandhed! den var deilig. Bunden dunkel karmoisinrød – Alt det Fremhævede hvidt og blændende med forsøvede og forgyldte Dekorationer. Der var noget Mørkt og Trist i al denne Pragt men det var tillige Imponerende og Grandiost og det var en værdig Costume for det musikalske Akademie. Tæppet er et Tableau, hvilket gjør et mindre heldigt Indtryk; man seer helst Drapperier her. Maleriet er af Garse og forestiller Louis XIV der overrækker Tonedigteren Lully et Pergament, indeholdende Musikakademiets Privilegier. Men hvor passende det end er valgt, behager det dog ikke. Det seer stift og og unaturligt ud og man skulde heller have taget Favarts deilige Tæppe til Model. Begge disse lyriske Theatre have nu et til deres Bestemmelse svarende Udseende; Operasalen pragtfuld og alvorlig blændende, stiv og høitidelig; pompeus som Louis quatorzes Siecle – Favart lys, smilende og straalende, munter og let som et begunstiget Tidens Barn. Det er mærkværdigt ellers hvor man i den restaurerede Operaes Dekorationer er vendt tilbage til den blændende Pragt der hersker i Versailles Salonner; det er ikke blot Renaissancestiil; man har ogsaa blandet den underlige Rococco deri. – «Foyéen» er ligesaa blændende og pompeus og dog elsker jeg mere Favarts saa skinnende hvidt og straalende i Speilglas og moderne Forgyldning.

I «Martyrerne» saae jeg deilige Dioramer, fortryllende Tableaux vivants, vidunderlig Dands og glimrende, kolossale Optog. Jeg var ganske hensat i Keiser Decius's Tider og Alt var saa Sandt og ubegribelig Nøiagtigt. Store, antikke Chor hørte jeg og en Uendelighed af Recitativer – men dog ingen Musik. Alt andet findes i les Martyrs – alt andet end skøn Klang og ægte Sang. – Et Par smukke

Motiver og selv disse Copier. – Duprez var mat og døsigt og dette var vort første Møde! Skjønt fortræffelig som Recitativsanger, skjønt stor paa sine Steder, ja henrivende var han desuagtet langt fra den Duprez jeg havde hørt tale om; jeg fandt hans Stemme uden Klang og «Ut» de poitrine forsvundet. Han var en Martyr den Arme – det var en lang Aften. Jeg kjedede mig næsten og jeg var misfornøiet og ærgerlig; jeg gabede og gloede paa den pyntede Sal og de deilige Dekorationer og følte mig kun da glad og oprømt, naar *Dorus-Gras* kom og udsendte de sødeste Toner og meest fortryllende Triller fra sin mærkværdige Strube. Hun er en stor Sangerinde; hun har forstaaet at gribe Kunsten i dens Allerhelligste og hun er stillet mellem dens ypperste Præstinder. Naturen skjænkede hende ikke meget; hun er bleg og blond og kold; hun mangler Klarhed og Fylde baade i sit Medium og i Undertonerne af sit store Register; men i Høiden er hun «sans reproche» og hos hende kan man med Sandhed sige at Kunsten har adlet Naturens Feil. Der skal et opmærksomt Øre til at mærke at hun feiler noget; i hendes Sang er den største Reenhed og den ædleste franske Skole; hendes Udtryk er ægte dramatisk; hun udsender en Masse af Fioriturer og Cadenzefigurer men altid med Mening og Talent og selv staaer hun der saa malmfast, stor og rolig. Og i flere saadanne Momenter mindede hun mig stærkt om et Væsen som nu ikke mere er til. Der var en Rolighed, en Blidhed og dog en Storhed i disse Toner som <...>^{erindrede} mig om hendes, der nu forevigt ere forstummede. Hun sang en Cavatine som hørte til Musikens Undtagelser, ligesom ogsaa en Duo i 4.^e Akt mellem hende og Duprez var af ægte dramatisk Virkning og stort musikalsk Værd, og den blev udført saaledes som blot tvende Mestere kunde udføre den. Men dette var dog blot enkelte Lyspunkter i et musikalsk Mørke der ikke gjør Donizetti megen Ære. – – –

Erindringen om «*Huguenotterne*» forener sig med den om min første Aften i Paris. Det var en stolt, uforglemmelig Aftenstund. Salen var tusinde Gange skjønnere; den straaledede i Guld og Sølv og gjenlød af udødelige Akkorder. *Huguenotterne* er et kolossalt Værk – et Mesterværk som Robert. Ideen er saa stor, Blandingen af Katholicismus og Protestantismus, deres Kamp i Bartholomæusnatten udtrykt ved Toner – det er saa genialt i sin Opfatning og i sin hele Udførelse at man ikke noksom kan beundre Meyerbeer. Luthers gamle Psalme gaaer som en Grundtone gennem det hele Opus – ligefra Ouverturens

første Takter til Raouls og Marcells sidste Kamp. Marcel fører den med sig hvor han færdes, han er den personificerede i Striden hærdede og forbittrede og dog ærlige og gudhengivne Protestant; skjønnest fremtræder Choralen fra Klosteret i femte Akt, hvor Protestanterne i Dødskampen synger Herrens Priis og Huguenotten staaer ene paa Scenen med sin tro Tjener og sin Elskede og <...> og rolig venter paa sin Ende. – Det er en Trio der kjæmper med den i Robert om Prisen. Men hvorledes skal vel en Aften kunne forslaae til at *høre* – jeg vil næsten ikke sige – *fatte* alt hvad der bydes os af Skjønt og Storartet! Man forlader Salen med Fryd men med Savn og Længsel. Man faaer ei Tid, og Ro til at dvæle ved en skjøn Melodi, en rig og gribende Harmoni, en høi Tanke, en dristig Vending, før den fortrænges af en ny og denne atter igjen fortrænges. Den største Deel maa man høre paa med et halvt Øre <og> det er blot det Fremragende man ret kan nyde, saaledes Raouls Romance med den concerterende Alto Duetten i 2.^{den} Akt, Marguerites Nattergalerie, Badescenen, Pagens Romance, Septetten i 3.^d, Dolkenes Indvielse og den herlige Duo i 4.^d. og Triofinalen i 5.te Akt. – Og hvor ypperligt alt dette tolkedes her, saavel Solierne som Ensemblestykkerne; det er heller ingen Kunst naar Munkene have Repræsentanter som Alizard, Serda, Prevost, Derivis og Alexis. – I denne Opera blev det først ret klart at Duprez er en stor Sanger, stor ikke alene i Recitativerne og i det dramatiske Udtryk – men i Melodien, i Romancen, i den simple, ægte Sang uden Kunststykker og Sniksnak. Reen og sikker Intoneren, fortræffeligt Portamento, udadledig Vokalisation, Hæven og Synken, Sang og Klang. Og hvilken Varme og paa sine Steder hvilken Enthusiasme i den lille Mands Foredrag! Saaledes i Septuoren, i Duoen i 4.de. Hvilken Douceur han lagde i Romancen i 1.ste og hvilken Smerte i den sidste Trio! Mindre tilfreds var jeg med ham i Duetten med Margaretha, han tillod sig Forkortelser og Forandringer, han var lidt mat og manglede Klang og Kraft. Men er det da at undres over at han bliver mat nogle Gange i en saa umaadelig Masse af Musik; maa han ikke gaae under om nogle Aar i denne rasende Kamp med Orchestrets vældige Elementer? I den moderne ~~romantiske~~^{franske} Opera er ikke <længer> som i den ældre, og i den senere, italienske Sangen nogen Hovedsag; den er sideordnet Orchestret der gjør samme Fordring paa Rangen, og Musiken er i dens Heelhed atter sideordnet Balletten og Scenemaleriet; Operaen er ikke længere et Akademie for Musik, som det dog benævnes, det er et Akademie for

Musik, Malerie og Dands, og Emblemerne i Salens Loft tyde hen paa denne tredobbelte Bestemmelse. – Ved Duprezs Side stod atter *Dorus-Gras* som et fuldent Kunstværk. Hendes Sang er reen som Guld og fast som Malm, hendes Fioriturer ere gjennemvævede med fortryllende Ynde. Hun er fast og urokkelig selv tilhest, medens Dyret er uroligt om^g de omstaaende Choristinder og Danseuser skjælte af Angst. I Margarethas pastorale Arie i 2^{den} Akt udbreder hun for os et heelt Tæppe af de skjønneste, kunstigste Broderier og hendes Sang er her over al Beskrivelse deilig. Ja det er min rene Overbeviisning, og jeg kan trygt udtale den – jeg har ikke hørt Grisi. – Marcel har været *Levasseurs* største Triumph; men man kan mærke at han bliver gammel og graa. Endnu har han dog store Momenter og Trioen i 5te var et saadant. *Derivis* sang med Kraft og Kunst i Nevers store vanskelige Parti, men han er vel huul imellem. – *Serdas* Bas er mærkværdig men savner Foredrag og Klarhed og fremfor Alt – Reenhed. Bedst var han i Munkenes Ensemble og deelte her Æren med Alizard, Massol og F Prevost. – *Valentine* har tabt meget ved *Cornelie Falcons* sørgelige Bortgang; imidlertid har *Mlle Julien* et karakterfuldt Ydre og en stærk, fuld Røst. hun synger baade med Følelse og Forstand, hun bæver og skjælver lidt imellem og man mærker Begynderindens, men hun staaer dog ingenlunde ubemærket ved Duprez Side i den herlige Duo i 4de Akt. Hun udelod sin Romance – hvorfor? – og hvorfor udelodes her adskilligt? Det er formeget Musik, vil man sige – det er saameget, vil jeg svare, at en halv Times Syngen meer eller mindre hverken gjør fra eller til. Man burde dele Operaen i tvende Halvparter og paa to Aftener. – *Orchestret* var bedre end nogensinde – ak ja? det veed jeg jo ikke; jeg mener – Orchestret var aldeles guddommeligt. Ouverturen elektriserede mig aldeles og jeg hørte Forpil og Solos i denne Opera udførte som af den største Virtuoso og der sidde ogsaa flere Saadanne i Musikakademiets Orchester. *Dekorationerne* fortjente en egen Beskrivelse; de vare interessante og overvættede deilige, især var Balsalen overordentlig skjøn. – *Naar jeg nu vil sammenligne Huguenotterne med Robert*, har jeg ondt for at bestemme mig for den Ene eller for den Anden – jeg vil helst sætte dem først begge To. Jeg har seet Huguenotterne for nylig og Robert for saa længesiden og det gjør utroligt. Og dog troer jeg virkelig at jeg maa med den musikkyndige Mængde give Robert Forrangen, Duoen mellem Alice og Bertram, Helvedchoret og Munkechoret og fremf Alt Triofinalen ere saa

fuldkomne Compositioner at de neppe have deres Lige. Huguenotterne er mere stortfattet maaskee, mere kolossal i sine Tanker, Robert bedre udført; Huguenotterne er mere tydsk-fransk, Robert mere italiensk-fransk – Huguenotterne forbause meer end de fortrylle – Robert fortryller meer end den forbauser. — — — Salen var meget fuld og alle Pladserne i Parterret vare iforveien optagne. – Den sædvanlige Priis er nu forhøiet fra 3 fr 12' til 4^{fr}; men de forudoptagede nummererede Pladse koste en fr^r meer; jeg maatte betale min Nummerplads med 20 prs^{ts}. Profit for Udsælgeren – men Huguenotterne var det værd og det var min sidste Aften i Paris. – Jeg saae den celebre Berryer i første Logerad – en vakker, aldrende Mand. Han siges at ville overtage Louis Napoleons Forsvar i den forestaaende Proces for Pairskammeret. — Det var Midnat og vel det, da Operaen var forbi —

— — — — —

I Tirsdags var jeg deelt mellem Favart og Palais Royal, mellem Anna Thillon og *Achard*, den celebre Vaudevillesanger. Min Tilbøielighed foretrak Anna, min Fornuft og bedre Eftertanke Achard som jeg ikke før havde seet, da han netop nu var vendt tilbage fra Provindserne. Krag's Overtalelser gjorde Udslaget og jeg saae Achard; jeg sendte min deilige Sangerinde et Suk og et Kys og gik op i Palais Royals lille muntre Theater og loe fra Begyndelsen til Enden og glemte Anna Thillon fra Kl 7 til Kl 11. Achard er ogsaa blandt de «Store» i Paris, han synger som en Operasanger og han spiller næsten som en Vernet og Arnal, jeg tør ikke sige som en Bouffè. Jeg hørte ham i en Chansonnette og jeg saae ham i «*la famille du fumiste*» med Sod paa Næsen og Vittigheder paa Læben, han snakkede, loe og græd omkap, var Grobian i det ene Øieblik og brav og rørende i det andet. Han understøttedes godt af Lumesnil og Sainville som havde Hovedroller i dette moersomme Stykke. Forøvrigt gav man en lille ellevild Piece «*Cocorico*», udført med meget Lune, og et underligt Stykke af en Comedie-Vaudeville «*La Fille de Jacqueline*» hvor *Alcide Toussez'* deilige dumme Fjæs og ypperlige Spil forsonede mig med Piecens Usømeligheder og Mme Sterplins Utækkelighed. I Foyeen som har sine Vinduer ud til den deiligt oplyste Jardin, saae jeg Mlle Berthault, min gode Bekjendt fra Opera Comique, hun som forestiller Madame Smidth i Adolf og Clara. Hun saae meget jadsket ud og havde

sin Amant ved Armen. Hun taalte ikke at sees nærved den gode Dame, og alligevel – hvor coquet hun var! Og dog hvilket simpelt Coquetteré, ikke som min Annas! – Ak nu spillede hun igjen denne Aften og jeg havde svigtet hende – jeg er vis paa hun aldrig vil tilgive mig det. – *Igaar* spillede hun atter og sang og var gracieus og fortryllende, mens jeg rullede bort fra hende og det hele Paris og foer igjennem Skove og Byer som jeg ikke kjendte, paa Veie som jeg intet Andet vidste om end at de førte mig til Havre. Det Eneste jeg vidste var at jeg drog gennem Pontoise, og det eneste jeg kjendte var Rouen som jeg saae et Glimt af i Maaneskinnet. Det var blot et Glimt; Maanen belyste den sorte fabelagtige Dom og kastede sit blide Skin gennem Vinduet hen paa Lucia-Heberts yndige Træk; det var langt over Midnat og hun sov allerede forlængst. Jeg var vaagen og erindrede mig hende saa nøie. – *Kl 9. imorges kom jeg hertil* og ønsker mig vel herifra. Jeg sidder paa mit lille Kammer og skriver dette og tænker paa hvad jeg har forladt og hvad jeg snart skal gjensee –

Løverdag d 22de. Endnu sidder jeg her! Damps «Paris» som man i Paris havde sagt mig skulde afgaae den tidlige Morgenstund og som efter Bestemmelsen virkelig skulde afgaae i Eftm Kl 3, kan nu formedelst nogle Reparationer ikke blive færdig før imorgen tidlig Kl 6. Jeg var fortvivlet over denne Udsættelse, men siden har jeg slaaet mig tiltaals thi jeg har truffet en venlig Mand og fundet nogle Timers Adspredelse i et gjæstfrit Huus. – Havde jeg vidst at Consulen Hr Broström var saa forekommende skulde jeg ikke have forsømt mig under mit første Ophold her – dengang behøvede jeg iSandhed Trøst og Deeltagelse. Da jeg var hos ham for at faae Passet paategnet indbød han mig til at spise hos ham til Middag ude i hans Landhuus i Grasville. Der traf jeg ham hans Moder og hans Søster; Mademoiselle var musikalsk indtil Forfærdelse, hun straussede paa Pianet og sang med en Contralto der overgik Malibrans, udvalgte Steder af Bellini, Donizetti og Meyerbeer. Ah quelle horreur! Dog – det var gode Mennesker og det var den eneste Aften jeg har tilbragt en familie siden jeg i Mai forlod mit Hjem. –

– Jeg læste Journalerne i Kiosken idag og afskrev i Cafè des Arcades Hector Berlioz^s Feuilleton i J. d Debats om de to første Forestillinger i den atter aabnede Operasal. – Man vil endelig have Krig nu, man vil allerede vide den begyndt i Orienten og paa Børsen i Paris gjør dette forfærdelig Allarm. Jeg ved kun Lidt

om det Hele – om Russernes og Englændernes Foretagender; jeg har haft andet og at tænke paa. Saameget er vist at man sætter sig paa Krigsfod her af alle Kræfter. Og Stemningen er krigersk især hos den friske, fyrige Ungdom. – Der var d 20de opslaaet en deel oprørske Plakater i Paris og Folk stimlede sammen for at læse dem forinden Politiet fik dem nedrevne. De indeholdt en Opfordring til at befrie Prinds Louis – men de vækkede ingen Deeltagelse; man læste dem; det var Alt. Der er nok Ingen som befrier Prindsen nu. Han er nu anden Gang kommet Lyset for nær – førstegang sved han sine Vinger dygtigt, dennegang tabte han dem aldeles. – – – – –

– «J:d-Debats» fortæller at man gav Guillaume Tell i Operaen igaar! Ak hvorfor skulde jeg ogsaa faae det at læse – og jeg kunde altsaa hørt Tell og Arnold og Arnolds Hustru, den herlige Dorus og endda kommet tidsnok hertil – dog nei! det kunde jeg nok neppe. Det var altsaa ikke saaledes bestemt. –

Og nu maa jeg see til at sove lidt; jeg skal bort Kl 5 imorgen, «Paris» ligger i Bassinet ligeudenfor mit Hotel og imorgen paa disse Tider er jeg den franske Kyst afsigte. – Farvel – farvel! –

(Havre den 22de August 1841.)

Slutning.

Munkedammen i Sept. 1840.

Da jeg havde forladt Paris syntes jeg at jeg Intet mere havde med Udlandet at bestille; jeg stundede hjem og med hver Reisedag steg min Længsel. Ti Dage varede det Hele. Søndag Morgen d. 23de August forlod jeg Frankrig paa det store, prægtige Dampfartøi «Paris» og Tirsdag Eftm Kl 3 var jeg i Hamburg. Farten var stille og behagelig; Veiret var det bedste man kunde forlange. Jeg gik paa anden Plads, Selskabet var lidt schofelt der og jeg havde intim Omgang med Skrædersvende, Probenreutere og Kammerpiger. Opseilingen ad Elben var meget deilig især fra Blankenese med de yndige grønne Bakker og smukke Landhuse. Om Hamburg har jeg kun Lidt at fortælle; jeg var der en Aften, en Nat

og en Formiddag; jeg fik neppe Tid til at gjense min Broder og beundre Jungfernstieg, Alsteren og de deilige Anlæg paa Voldene. Jeg boede «in der Sonne» og spiste Middag med fire Normænd foruden min Broder. Regnald var bleven meget forandret, han var vel voxet meget men Hjalmar er meget høiere. Han tydskede meget, forresten saae han bleg ud – bleg og alvorlig. Jeg fik ikke besøgt ham i hans Bolig, han kom til mig og Arnemann fik jeg ikke see. – Den danske Konge var i Altona og havde Aftenen før min Ankomst besøgt Hamburgs Skuespilhuus og overværet Forestill af Halevys «Guido og Ginevra». Man gav et tydskt Skuespil der den Aften jeg kom; men jeg havde ingen Lyst paa denne tydske Comedie; R. var desuden hos mig og vi havde jo saameget at tale med hindanden. Næste Dags Eftm. satte jeg mig i Diligencen som gaar til Kiel. Vi fore igjennem Holstein om Natten og jeg saae Intet uden nu og da en Ko og nu og da en Kro. Mit Reiseselskab bestod af Nathanson, Redakteuren af den berlingske Tidende, en Kielerstudent og to Demoiseller som skulde gjøre et Besøg paa en Herregaard nogle Mile fra Altona. Jeg traf uformodentligen Hallager om Aftenen i en Kro, han havde siddet paa Bivognen og havde altsaa været lige efter mig den hele Tid; han kom fra det Lüneburgske paa sin Hjemreise fra München. Vi vare sammen til den næste Dags da han gik iland paa Laalland hvor hans Forældre boe. Kiel naaede vi tidlig om Morgen og kom med Dampb. «Løven» om Eftm Kl 7 til Vordingborg. Dagen var varm og klar og Diligencefarten til Kjøbenhavn hurtigere og bekvemmere end jeg havde ventet. Fra Kjøge havde jeg atter, uden at vide det en Landsmand og Kammerat paa Bivognen, medens jeg selv i den mørke Nat i den indelukkede Vogn sad vîs-â-vîs for en Dame hvis Stemmes overordentlige Lighed med Mme *^s virkelig en kort Stund lod mig formode at jeg befandt mig i dette søde Menneskes Selskab. Det var en Vildfarelse som jeg altfor snart kom ud af. Da jeg nu Fredags-Morgen Kl 6 steg ud af Diligencen i Postgaarden i Kjøbenhavn, hoppede Wilhelm M* af Bivognen og saaledes mødtes vi her i August efterat vi i Mai vare dragne ud til de forskjelligste Kanter, han i Øst til St Petersburg – jeg i Vest til Paris.

Vi boede sammen i Stadt Hamburg hvor jeg ogsaa fandt Riis igjen. Vi besøgte i Forening Thorvaldsens Attelier paa Charlottenborg og jeg foretog mig alene en forceret Tour gennem Stadens remarkableste Gader, i Rosenborghaven, paa endeel af Voldene og i Rundetaarn; jeg besøgte Frue Kirke og de tolv Apostle og samledes til Middag med mine tvende Landsmænd. Jeg søgte ellers et Par

Familier uden at træffe dem og gik Kl 4 med M* og R. ombord paa Prinds Carl.
 Søndag Aften Kl 7 var jeg atter hjemme. —

Indhold.

99.

Indhold.

Rejse til Paris (16-18 Jule)	1-8
Rejse til Hamborg	9-17
Reise til Kjøbenhavn (17 Jule - 2 Jule)	18-26
Reise til Kjøbenhavn	27
Reise til Kjøbenhavn	28
Reise til Kjøbenhavn	29
Reise til Kjøbenhavn (Strandvej)	30
Reise til Kjøbenhavn	31
Reise til Kjøbenhavn	32
Reise til Kjøbenhavn	33
Reise til Kjøbenhavn	34
Reise til Kjøbenhavn	35
Reise til Kjøbenhavn	36
Reise til Kjøbenhavn	37
Reise til Kjøbenhavn	38
Reise til Kjøbenhavn	39
Reise til Kjøbenhavn	40
Reise til Kjøbenhavn	41
Reise til Kjøbenhavn	42
Reise til Kjøbenhavn	43
Reise til Kjøbenhavn	44
Reise til Kjøbenhavn	45
Reise til Kjøbenhavn	46
Reise til Kjøbenhavn	47
Reise til Kjøbenhavn	48
Reise til Kjøbenhavn	49
Reise til Kjøbenhavn	50
Reise til Kjøbenhavn	51
Reise til Kjøbenhavn	52
Reise til Kjøbenhavn	53
Reise til Kjøbenhavn	54
Reise til Kjøbenhavn	55
Reise til Kjøbenhavn	56
Reise til Kjøbenhavn	57
Reise til Kjøbenhavn	58
Reise til Kjøbenhavn	59
Reise til Kjøbenhavn	60
Reise til Kjøbenhavn	61
Reise til Kjøbenhavn	62
Reise til Kjøbenhavn	63
Reise til Kjøbenhavn	64
Reise til Kjøbenhavn	65
Reise til Kjøbenhavn	66
Reise til Kjøbenhavn	67
Reise til Kjøbenhavn	68
Reise til Kjøbenhavn	69
Reise til Kjøbenhavn	70
Reise til Kjøbenhavn	71
Reise til Kjøbenhavn	72
Reise til Kjøbenhavn	73
Reise til Kjøbenhavn	74
Reise til Kjøbenhavn	75

	Resten av C. med Spigebun	77	77
	Þora la Chaise		76
	Þráttel: Palais Royal		77
	Quint: Kongs		77
	Þorvald: med Spigebun, Heiti, Brest, Sømt		78
	Þu aftan: Tivoli		80
	Þolina: Hillen (la neige)		81
	Konu: Nagalene, Øffim i Poulson		80
	Kulle: Nagalene, Øffim, Heiti, Brest, Sømt, Tivoli		85
	Konu: Pottalia		86
	Þora: en Bama Hillen		86
	Þorvald: Palais Royal		87
	Þorvald: Bama: Kong, Øffim		88
	Þu aftan: Bama: Bama		89
	Þu aftan: Palais Royal		90
	Þorvald: Palais Royal		91
	Þorvald: Palais Royal		92
	Þu aftan: Palais Royal		93
	Þu aftan: Palais Royal		94
	Þu aftan: Palais Royal		95
	Þu aftan: Palais Royal		96
	Þu aftan: Palais Royal		97
	Þu aftan: Palais Royal		98
	Þu aftan: Palais Royal		99
	Þu aftan: Palais Royal		100
	Þu aftan: Palais Royal		101
	Þu aftan: Palais Royal		102
	Þu aftan: Palais Royal		103
	Þu aftan: Palais Royal		104
	Þu aftan: Palais Royal		105
	Þu aftan: Palais Royal		106
	Þu aftan: Palais Royal		107
	Þu aftan: Palais Royal		108
	Þu aftan: Palais Royal		109
	Þu aftan: Palais Royal		110
	Þu aftan: Palais Royal		111
	Þu aftan: Palais Royal		112
	Þu aftan: Palais Royal		113
	Þu aftan: Palais Royal		114
	Þu aftan: Palais Royal		115
	Þu aftan: Palais Royal		116
	Þu aftan: Palais Royal		117
	Þu aftan: Palais Royal		118
	Þu aftan: Palais Royal		119
	Þu aftan: Palais Royal		120
	Þu aftan: Palais Royal		121
	Þu aftan: Palais Royal		122
	Þu aftan: Palais Royal		123
	Þu aftan: Palais Royal		124
	Þu aftan: Palais Royal		125
	Þu aftan: Palais Royal		126
	Þu aftan: Palais Royal		127
	Þu aftan: Palais Royal		128
	Þu aftan: Palais Royal		129
	Þu aftan: Palais Royal		130
	Þu aftan: Palais Royal		131
	Þu aftan: Palais Royal		132
	Þu aftan: Palais Royal		133
	Þu aftan: Palais Royal		134
	Þu aftan: Palais Royal		135
	Þu aftan: Palais Royal		136
	Þu aftan: Palais Royal		137
	Þu aftan: Palais Royal		138
	Þu aftan: Palais Royal		139
	Þu aftan: Palais Royal		140
	Þu aftan: Palais Royal		141
	Þu aftan: Palais Royal		142
	Þu aftan: Palais Royal		143
	Þu aftan: Palais Royal		144
	Þu aftan: Palais Royal		145
	Þu aftan: Palais Royal		146
	Þu aftan: Palais Royal		147
	Þu aftan: Palais Royal		148
	Þu aftan: Palais Royal		149
	Þu aftan: Palais Royal		150
	Þu aftan: Palais Royal		151
	Þu aftan: Palais Royal		152
	Þu aftan: Palais Royal		153
	Þu aftan: Palais Royal		154
	Þu aftan: Palais Royal		155
	Þu aftan: Palais Royal		156
	Þu aftan: Palais Royal		157
	Þu aftan: Palais Royal		158
	Þu aftan: Palais Royal		159
	Þu aftan: Palais Royal		160
	Þu aftan: Palais Royal		161
	Þu aftan: Palais Royal		162
	Þu aftan: Palais Royal		163
	Þu aftan: Palais Royal		164
	Þu aftan: Palais Royal		165
	Þu aftan: Palais Royal		166
	Þu aftan: Palais Royal		167
	Þu aftan: Palais Royal		168
	Þu aftan: Palais Royal		169
	Þu aftan: Palais Royal		170
	Þu aftan: Palais Royal		171
	Þu aftan: Palais Royal		172
	Þu aftan: Palais Royal		173
	Þu aftan: Palais Royal		174
	Þu aftan: Palais Royal		175
	Þu aftan: Palais Royal		176
	Þu aftan: Palais Royal		177
	Þu aftan: Palais Royal		178
	Þu aftan: Palais Royal		179
	Þu aftan: Palais Royal		180
	Þu aftan: Palais Royal		181
	Þu aftan: Palais Royal		182
	Þu aftan: Palais Royal		183
	Þu aftan: Palais Royal		184
	Þu aftan: Palais Royal		185
	Þu aftan: Palais Royal		186
	Þu aftan: Palais Royal		187
	Þu aftan: Palais Royal		188
	Þu aftan: Palais Royal		189
	Þu aftan: Palais Royal		190
	Þu aftan: Palais Royal		191
	Þu aftan: Palais Royal		192
	Þu aftan: Palais Royal		193
	Þu aftan: Palais Royal		194
	Þu aftan: Palais Royal		195
	Þu aftan: Palais Royal		196
	Þu aftan: Palais Royal		197
	Þu aftan: Palais Royal		198
	Þu aftan: Palais Royal		199
	Þu aftan: Palais Royal		200

Halfdan Kjerulfs *Dagbok 1840* er lastet ned gratis fra bokselskap.no